

MTA Magyar Tudományosság
Külföldön Elnöki Bizottság,
Budapest

Vajdasági Magyar
Akadémiai Tanács,
Újvidék

TUDÁSTÉRKÉP

Vajdasági Magyar Tudóstalálkozó 2014

REZÜMÉKÖTET

Vajdasági Magyar Akadémiai Tanács
Újvidék, 2014

ISBN 978-86-89095-05-0

TUDÁSTÉRKÉP
VAJDASÁGI MAGYAR TUDÓSTALÁLKOZÓ 2014

REZÜMÉKÖTET

Kiadó:

A Vajdasági Magyar Akadémiai Tanács

Újvidék, Mišić Vajda u. 1.

vmat@vmat.rs

<http://www.vmat.rs>

Szerkesztette és a kiadásért felel:

Berényi János

Műszaki szerkesztő:

Barna Csaba

Lektor és korrektor:

Buzás Márta

CD-ROM kiadvány

Példányszám: 120

ISBN 978-86-89095-05-0

A kiadvány az MTA támogatásával készült.

TUDÁSTÉRKÉP

VAJDASÁGI MAGYAR TUDÓSTALÁLKOZÓ 2014

Szervezők:

Vajdasági Magyar Akadémiai Tanács, Újvidék
MTA Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottság, Budapest

Időpont:

2014. április 12. (szombat)

Helyszín:

Újvidéki Egyetem, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka

Tudományos programbizottság:

Barak Ottó

Bence Erika

Berényi János

Csányi Erzsébet

Dujmovics Ferenc

Gábrity Molnár Irén

Horváth Futó Hargita

Hózsa Éva

Ispánovics Csapó Julianna

Jeges Zoltán

Kastori Rudolf

Kocsis Károly

Novák Anikó

Papp Árpád

Pásztor kicsi Mária

Tarnóczy Mariann

Utasi Csilla

Várady Tibor

Vincze István

Szervezőbizottság:

Berényi János

Csányi Erzsébet

Gábrity Molnár Irén

Takács Márta

Tarnóczy Mariann

PROGRAM

10:00–10:15 **MEGNYITÓ**

Berényi János elnök, Vajdasági Magyar Akadémiai Tanács

Németh Tamás főtktár, Magyar Tudományos Akadémia

Kocsis Károly elnök, MTA Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottság

Dékány Imre elnök, MTA Szegedi Akadémiai Bizottság

Takács Márta dékán, Újvidéki Egyetem Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar

■ **PLENÁRIS ELŐADÁSOK**

10:10–10:35 **Németh Tamás**

A TUDOMÁNY HAZAI ÉS NEMZETKÖZI TENDENCIÁI

10:35–11:00 **Várkonyi Péter László**

KÉZZELFOGHATÓ MATEMATIKA: A GÖMBÖC

11:00–11:25 **Molnár Csikós László**

A MAGYAR TUDOMÁNYOS NYELV HELYE A VILÁGBAN

11:25–11:50 **Csépe Valéria**

MAGYAR SZAKNYELV ÉS A TUDOMÁNY FEJLŐDÉSE

11:50–12:00 **Vita**

12:00–13:00 **Állófogadás**

13:00–17:30 **Párhuzamosan folyó szekcióülések**

■ **HUMÁN TUDOMÁNYOK**

Elnöklők: Hódi Sándor, Rajsli Ilona, Törteli Telek Márta

13:00–13:15 **Samu János**

NYITVA HAGYOTT VERSEK
(Ladik Katalin „klasszicizmusa”)

13:15–13:30 **Ispánovics Csapó Julianna**

A JUGOSZLÁVIAI MAGYAR IRODALOM EGY SZAKBIBLIOGRÁFIA TÜKRÉBEN

13:30–13:45 **Novák Anikó**

TÉRKÉPBE CSAVARVA

13:45–14:00 **Bence Erika**

A HERCZEG-FÉLE ADRIA-BREVIÁRIUM ÉS A SZECESSZIÓ MINT LÉTFORMA

14:00–14:15 **Beke Ottó**

LÁTHATÓ(VÁ VÁLT) NYELV
(Bartholomew, Gólem és Shrike)

14:15–14:30 **Utasi Csilla**

A MAGYAR KATOLIKUS RESTAURÁCIÓ NŐI OLVASMÁNYAI

14:30–14:45 **Csányi Erzsébet**

LEVEDLENI AZ ORNAMENTIKÁT
(Sziveri János poétikai hámrétegei)

P R O G R A M

- 14:45–15:00 **Bús Natália**
A STRUKTÚRÁKBA ÁGYAZOTT JELENTÉS
- 15:00–15:15 Kávészünet
- Elnöklők: Bence Erika, Ispánovics Csapó Julianna, Utasi Csilla*
- 15:15–15:30 **Utasi Anikó**
A KARIKATÚRASZERŰSÉG A MAGYAR GYERMEKKÖNYV-ILLUSZTRÁCIÓKBAN
(Réber László rajzművészetéről)
- 15:30–15:45 **Máté Petrik Emese**
EGYÉNISÉG ÉS EGYETEMESSÉG GYÖKTÉRKÉPE
- 15:45–15:55 **Hódi Sándor**
A TUDOMÁNY ÉS A MESEBELI SÁRKÁNY
- 15:55–16:05 **Törteli Telek Márta**
A MESEVILÁG ÉS AZ ÉRZELMI INTELLIGENCIA FEJLESZTÉSE
- 16:05–16:20 **Vass Dorottea**
VIGYÁZZ, KÉSZ, OLVASS!
(Az olvasóvá nevelés diskurzusváltozatai)
- 16:20–16:35 **Hódi Éva**
A VAJDASÁGI MAGYAR NYELVMŰVELÉS JELENLEGI HELYZETE
ÉS SAJÁTOSSÁGAI
- 16:35–16:45 **Rajslil Ilona**
A NŐI SZEREPEK NYELVI MEGFORMÁLÁSA NAGYVÁTHY JÁNOS
GAZDASSZONYKÖNYVÉBEN
- 16:45–17:00 **Pásztor Krisztina**
MI REJLIK A KÖZÉPISKOLÁS TANULÓK TANULÁSI SZOKÁSAI MÖGÖTT?
- 17:00–17:15 **Hózsza Éva**
FÖLÁLLT A TITÁNIA?
- 17:15–17:30 **Horváth Futó Hargita**
„UJJNYOMOK” GION NÁNDOR OPUSÁBAN
- **TÁRSADALOMTUDOMÁNYOK**
- Elnöklők: Papp Árpád, Dudás Attila, Lovra Éva*
- 13:00–13:15 **Gábrity Molnár Irén**
A SZERB-MAGYAR HATÁR MENTI MIGRÁCIÓS TÉRSÉG JELLEMZÉSE
- 13:15–13:30 **Muhi B. Béla, Jenei Ervin, Kőrösi Gábor, Esztelecki Péter**
AZ E-MARKETING FEJLŐDÉSI IRÁNYAI NEMZETKÖZI
ÉS HAZAI VISZONYLATBAN
- 13:30–13:45 **Tóth-Glemba Klára**
A SZEGÉNYSÉG KULTÚRÁJA ÉS A SZOCIÁLPOLITIKA SZERBIÁBAN
A 21.SZÁZAD ELEJÉN
- 13:45–14:00 **Kovács Áron**
DÉL-DUNÁNTÚL ÉS VAJDASÁG MEGYE- ÉS TARTOMÁNSZÉKHELY
ELÉRHETŐSÉGEIBEN FELLEMLHETŐ TERÜLETI KÜLÖNBSÉGEK
- 14:00–14:15 **Stojić Karanović Edit**
MAGYAR ÉS SZERB CIVIL SZERVEZETEK EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK JELENTŐSÉGE
ÉS A TUDÁSTÉRKÉP
- 14:15–14:30 **Pap Tibor**
A KISEBBSÉGPOLITIKA INTÉZMÉNYI ÖSSZEFÜGGÉSEINEK BEMUTATÁSA
A VAJDASÁGI MAGYAR KÖZÖSSÉG PÉLDÁJÁN

P R O G R A M

- 14:30–14:45 **Ágyas Réka**
KETTŐS ÁLLAMPOLGÁRSÁG – ÚTLEVÉL ÉS/VAGY ÖSSZETARTOZÁS?
- 14:45–15:00 **Takács Márta**
KAPCSOLATI HÁLÓ A KÁRPÁT-MEDENCEI MAGYAR TANNYELVŰ FELSŐOKTATÁSI INTÉZMÉNYEK KÖZÖTT
- 15:00–15:15 Kávészünet
- Elnöklők: Takács Márta, Gábrity Molnár Irén, Pap Tibor*
- 15:15–15:30 **Papp Árpád**
NEMZETI SZTEREOTÍPIÁK HÁBORÚBAN ÉS BÉKÉBEN
- 15:30–15:45 **Dudás Attila**
BIZTOSÍTÉKI CÉLÚ TULAJDON-ÁTRUHÁZÁS ÉS BIZALMI VAGYONKEZELÉS A SZERB ÉS A MAGYAR JOGBAN
- 15:45–15:55 **Ördögh Tibor**
SZERBIA PÁRTRENDSZERÉNEK VÁLTOZÁSA, 1990–2014
- 15:55–16:05 **Lovra Éva**
UTCASÁVOK: AZ ALFÖLDI MEZŐVÁROSOK TELEPÜLÉSSTRUKTÚRÁJÁNAK VÁLTOZÁSAI
- 16:05–16:20 **Simonyi Dénes, Körösi Gábor, Esztelecki Péter**
A FELHŐ (CLOUD) ALAPÚ ESZKÖZÖK HASZNÁLATÁNAK IGÉNYE ÉS LEHETŐSÉGEI A VAJDASÁGI KÖZOKTATÁSBAN
- 16:20–16:35 **Kovács Sárkány Hajnalka, Kovács Vilmos**
AZ IFS-SZABVÁNYOK (INTERNATIONAL FEATURED STANDARDS) ALKALMAZÁSÁNAK LEHETŐSÉGEI ÉS JOGSZABÁLYI KAPCSOLÓDÁSI PONTJAI A SZERBIAI ÉLELMISZER-FELDOLGOZÓ IPARBAN
- 16:35–16:45 **Kovács Vilmos, Kovács Sárkány Hajnalka, Marosi Tibor**
A TERMÉKFEJLESZTÉS MINŐSÉGÜGYI TÁMOGATÁSA VAJDASÁGI ÉLELMISZER-ELŐÁLLÍTÓ CÉGEKNÉL
- **TÁRSADALOMTUDOMÁNYOK ÉS MŰVÉSZETEK**
- Elnöklők: Katona Edit, Vukov Raffai Éva, Kovács Rác Eleonóra*
- 13:00–13:15 **Németh Ferenc**
A BOSZNIAI OKKUPÁCIÓ MINT TARTÓS IRODALMI IHLET
Száz éve hunyt el Dankulov Péter (1855–1914)
- 13:15–13:30 **Takács Izabella**
RÖP-MANIPULÁCIÓ
- 13:30–13:45 **Grabovac Beáta**
KÉT NYELV EGY ELMÉBEN, AVAGY A KONFLIKTUSFELOLDÁS KÉPESSÉGE KÉTNYELVŰEKNÉL
- 13:45–14:00 **Samu Veronika**
A BESZÉDPRODUKCIÓ-KUTATÁS A JAPÁN NYELVBOTLÁSOK TÜKRÉBEN
- 14:00–14:15 **Major Lenke**
AZ INTENZÍV KÖRNYEZETI NEVELÉSI PROGRAM HATÁSA A SZABADKAI ALSÓ TAGOZATOS TANULÓK KÖRNYEZETI ATTITÚDJÉRE
- 14:15–14:30 **Pesti Csilla**
A LOGIKUS GONDOLKODÁS SZABADKAI MAGYAR KÖZÉPISKOLÁSOK KÖRÉBEN
- 14:30–14:45 **Huszár Elvira**
ORFF ÉS KODÁLY ZENETANÍTÁSI MÓDSZERE

P R O G R A M

14:45–15:00 **Pásztor Kicsi Mária**
VILÁGHÁLÓ ÉS TUDÁSTÉRKÉP
Egy kérdőíves felmérés nyomán

15:00–15:15 Kávészünet

Elnöklők: Németh Ferenc, Pásztor Kicsi Mária, Takács Izabella

15:15–15:30 **Vukov Raffai Éva**
SZOCIOLINGVISZTIKAI SZEMPONTOK AZ ANYANYELVI NEVELÉSBEN

15:30–15:45 **Kovács Rácz Eleonóra**
NYELVJÁRÁSI ATTITÜDÖK A HASZNÁLATKÖZPONTÚ,
FUNKCIONÁLIS NYELVTANÍTÁS TÜKRÉBEN

15:45–15:55 **Novák Anikó, Rózsa Rita**
A VAJDASÁGI MAGYAR DOKTORANDUSZOK TUDÁSTÉRKÉPE

15:55–16:05 **Lendák-Kabók Karolina**
A FELSŐOKTATÁS TÁRSADALMI NEMEK SZEMPONTÚ HELYZETKÉPE

16:05–16:20 **Katona Edit**
IGEKÖTŐ-HASZNÁLATI HELYZETKÉP

16:20–16:35 **Laki Boglárka**
KOHERENCIA, LEXIKAI KOHÉZIÓ ÉS ISMÉTLÉS A BESZÉLT NYELVI
ÉLETTÖRTÉNETEKBE

■ **TERMÉSZETTUDOMÁNYOK ÉS MŰSZAKI TUDOMÁNYOK**

Elnöklők: Péics Hajnalka, Vincze István, Berényi Ágnes

13:00–13:15 **Rožnjik Andrea, Péics Hajnalka**
VONAL MENTI KERESÉSEN ALAPULÓ FILTER MÓDSZEREK ELEMZÉSE

13:15–13:30 **Péics Hajnalka, Rožnjik Andrea**
KÉSLELTETETT DIFFERENCIÁL- ÉS DIFFERENCIAEGYENLETEK POZITÍV
MEGOLDÁSÁRA VONATKOZÓ EGZISZTENCIATÉTELEK ÁLTALÁNOSÍTÁSA

13:30–13:45 **Vincze István**
PARAMÉTERES INVERZIÓS MÉRÉSI MÓDSZER A FEDÉSI KETTŐSCSILLAGOK
SPEKTROFOTOMETRIAI KUTATÁSÁBAN

13:45–14:00 **Pósa Mihály**
AZ EPESAV ION MICELLA ÁTLAGOS AGGREGÁCIÓS SZÁMA:
HIDROFÓB FELÜLET ÉS H KÖTÉS

14:00–14:15 **Szekeres Márta, Pósa Mihály, Csanádi János, Škorić Dušan, Illés Erzsébet,
Tóth Y. Ildikó, Tombácz Etelka**
EPESAVAK ÉS SZÁRMAZÉKAIK KÉTDIMENZIÓS ASSZOCIÁCIÓJÁNAK VIZSGÁLATA
LANGMUIR MÉRLEG KÍSÉRLETEKBEN

14:15–14:30 **Farkas Zita, Murényi Tihomér, Kosta Popović, Vesna Tepavčević,
Szebenyi Anna, Pósa Mihály**
TWEEN 60 DEOXIKÓLSAV ION VEGYES MICELLA RENDSZERÉBEN
A DEOXIKÓLSAV PKA ÉRTÉKEI

14:30–14:45 **Berényi Ágnes, Zupkó István**
ÖSZTRON SZÁRMAZÉKOK ÉS NEMSZTEROID 17B-HIDROXISZTEROID-
DEHIDROGENÁZ-1 GÁTLÓK TUMORELLENES HATÁSAINAK VIZSGÁLATA

14:45–15:00 **Csíkos Tímea, Forgács Attila**
MI(T)EGYEN A GYERMEK ÉS MI(T)EHET A FELNŐTT,
AVAGY A GÁSZTRÁLIS NEOFÓBIA

15:00–15:15 Kávészünet

P R O G R A M

Elnöklők: Könyves Tibor, Gaudényi Tivadar, Csizmadia Helga

- 15:15–15:30 **Jódal István**
ERDÉSZETI-DENDROLÓGIAI SZÓTÁR MAGYARUL ÉS SZERBÜL
- 15:30–15:45 **Lendák Imre, Major Tamás, Pelle Viktor, Farkas Károly**
SZIMULÁCIÓS KÖRNYEZET KÖZÖSSÉGI ÉRZÉKELÉSEN ALAPULÓ
OKOS VÁROS ALKALMAZÁSOK VIZSGÁLATÁRA
- 15:45–15:55 **Lendák Imre**
A KRITIKUS INFRASTRUKTÚRÁK BIZTONSÁGA HOLLYWOODBAN
- 15:55–16:05 **Gaudényi Tivadar**
SZERBIA MAGYAR NYELVŰ KÖZIGAZGATÁSI EGYSÉGEI
(KÖZSÉGEK ÉS VÁROSOK NÉLKÜL)
- 16:05–16:20 **Major Gyöngyi**
TUDÁSALAPÚ GAZDASÁGFEJLESZTÉS A MUNKAPIACI PARADOXON
ÉS A TUDÁSKORMÁNYZÁS KERESZTMETSZETÉBEN
- 16:20–16:35 **Czékus Géza**
PETÓFI BIOLÓGUS SZEMMEL
- 16:35–16:45 **Csizmadia Helga, Berényi János**
NÖVÉNYFAJTA ÉS VETŐMAG AZ ÖKOLÓGIAI GAZDÁLKODÁSBAN
- 16:45–17:00 **Lengyel László, Könyves Tibor**
A PARLAGI BAROMFIÁLLOMÁNYAINKBAN ŐRZÖTT ÉRTÉKEINK
- 17:00–17:15 **Könyves Tibor, Lengyel László, Goór Imre**
BÁRÁNYNEVELÉS KERESZTEZETT ÁLLOMÁNYOKBAN
- 17:30–18:00 **A konferencia kiértékelése és bezárása**

PLENÁRIS ELŐADÁSOK

A TUDOMÁNY HAZAI ÉS NEMZETKÖZI TENDENCIÁI

Németh Tamás

Magyar Tudományos Akadémia, Budapest

nemeth.tamas@titkarsag.mta.hu

Sokak szemében a tudomány alapvető fontosságú az – egyre növekvő – emberiség fenntartható életminőségének kialakításában. Értve ez alatt a természeti erőforrások átgondolt felhasználását (a termőföld, a víz mennyiségi és minőségi megőrzését). A társadalomtudományok területén hasonló elvárásokat fogalmaz meg a közvélemény.

Időről időre előtérbe kerülnek az oktatás, a kutatás és az innováció kérdései, arányuk és minőségük szerepe az elkövetkezendő időszakban. Az már szinte emberöltők óta elfogadott, hogy az erre fordított költségek megtérülése a leghatékonyabb, mégis – még a fejlettebb országokban is – esetenként csökken a megoldásra fordítható összeg.

Az európai országok időnkénti versenyhátránya más területekkel (USA, Kína stb.) a legtöbb esetben az ezekben bekövetkező kedvezőtlen trendekre vezethető vissza. Globalizálódó világunkban az egyik legtermészetesebb „erőforrás” a jól képzett, gondolkodó elme. A gazdagabb (és megbízhatóbb kutatói háttérrel biztosító) országok régóta élnek az ún. agyelszívás eszközével.

Ez ellen védekezni a hazánkhoz hasonló helyzetben lévő országoknak csak átgondolt, a kutatói karrier minden lépcsőfokát biztosító életpályamodell bevezetésével lehet. Az MTA ennek megfelelően alakította ki azt a rendszert, melyben az egyetem elvégzését követően fiatal kutatói státusban a doktori fokozat megszerzésére nyújt lehetőséget, ezt követően posztdoktori pályázatot nyerhet el a jelölt. A kutatómunka háttérét a különböző hazai és nemzetközi pályázatok biztosíthatják.

[Vissza a részletes programhoz](#)

KÉZZELFOGHATÓ MATEMATIKA: A GÖMBÖC

Várkonyi Péter László

Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem, Szilárdságtani és Tartószerkezeti Tanszék, Budapest
vpetero@gmail.com

Kevés matematikai eredmény kapott olyan nagy nyilvánosságot az elmúlt években, mint a Gömböc felfedezése. Az előadásban arról mesélek, hogyan lett az orosz matematikus, Vlagyimir Arnold sejtéséből kézzelfogható valóság, hogy miért nincsenek Gömböcök a kavicsos tengerparton, és miért vannak majdnem-Gömböcök a teknősök között. Emellett bemutatom a Gömböc-probléma párját, amely a hidrogénbombát Teller Edével együtt kifejlesztő Stanislav Ulam lengyel matematikus kérdésével indult útjára egy lemergi (ma Lviv, Ukrajna) kávézóban, és amit hetven év után sikerült részben megoldani.

[Vissza a részletes programhoz](#)

A MAGYAR TUDOMÁNYOS NYELV HELYE A VILÁGBAN

Molnár Csikós László

Újvidéki Egyetem, Bölcsészettudományi Kar, Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék
mcsikos@gmail.com

Előadásom arra a kérdésre keresi a választ, hogy ma milyen szerepet tölthetnek be a nemzeti nyelvek a tudományban. A középkorban harcot kellett vívni azért, hogy ne csak latinul jelenjenek meg a tudományos művek, hanem a kutatók nyelvén is. Miután többé-kevésbé megerősödtek a nemzeti tudományos nyelvek, a nemzetközi tudományos életben a világnyelvek kerültek előtérbe, elsősorban az angol. Napjainkban is küzdelmet kell vívni azért, hogy a tudományos gondolatokat anyanyelvünkön fejthessük ki.

A világon beszélt nyelvek nem egyformán jelentősek. A nyelv társadalmi rangját legnagyobb mértékben az államnyelvi funkció biztosítja, de a nyelveknek csupán egy része éri ezt el. Némely nyelv több országban is hivatalos. Vannak az egész világon elterjedt és nagy presztízsű nyelvek, ezek a világnyelvek. Közülük az angol a legtekintélyesebb.

A nyelv tekintélyét több tényező is meghatározza, ezeknek csupán egyike a beszélők száma. A magyar nyelv bizonyos paraméterek tekintetében számos olyan nyelvet megelőz, amelyeknek több beszélőjük van. Az egyik ilyen paraméter a fordított művek száma. Célnyelvként a magyar a 13. a világ nyelvei közt, forrásnyelvként a 18., beszélőinek száma szerint pedig a 73. A magyar nyelven internetezők aránya több mint a kétszerese a magyarul beszélők arányának.

Magyar nyelven tömegesebben a XIX. század második felétől jelennek meg tudományos folyóiratok és monográfiák. A magyar nyelvű folyóiratok egy része eleinte idegen (német vagy francia) nyelven is közölte a tanulmányokat, később az idegen nyelvű tartalomjegyzékek és összefoglalók biztosították a nemzetköziséget. Magyarországon olyan tudományos folyóiratok is vannak, amelyek különféle világnyelveken közölnek publikációkat. Az Akadémiai Kiadó zömmel ilyen folyóiratokat ad ki. A magyarnyelvűség inkább a társadalomtudományokra jellemző. Egyes magyar nyelvű folyóiratok rangos nemzetközi listákra is felkerültek. Újabb jelenség, hogy egy-egy nemzetközi tudományos folyóiratnak magyar nyelvű változatát adják ki.

A magyar tudományos nyelv versenyképességéhez nagyban hozzájárul az egyes szaknyelvek kiművelt volta, a tudományterületek terminológiájának és nomenklatúrájának kidolgozottsága. Ma már gyakorlatilag minden tudományos gondolatot és tényt meg lehet magyarul fogalmazni. A magyar tudományos nyelvnek a világban elfoglalt helyét más, külső tényezőkkel együtt ez is meghatározza.

[Vissza a részletes programhoz](#)

MAGYAR SZAKNYELV ÉS A TUDOMÁNY FEJLŐDÉSE

Csépe Valéria

Magyar Tudományos Akadémia, TTK Agyi Képző Központ, Budapest

csepe.valeria@titkarsag.mta.hu

A tudományterületek gyorsan fejlődnek, s a szaknyelvek hanyatlására, visszaszorulására nem egy példa hozható a tudománytörténetben. Ez azonban önmagában nem elég erős érv arra, hogy nincs szükség magyar szaknyelvre, s elegendő lenne csupán az idegen kifejezések „magyarított” használata. Az előadás rövid történeti áttekintést követően azt mutatja be, példákon keresztül, hogy a szaknyelv és a köznyelv kölcsönhatásának milyen következményei vannak. Ezek közül külön súllyal szerepelnek azok, amelyek azt bizonyítják, hogy a szaknyelvet folyamatos gazdagodása, árnyalt szókincsének fejlődése a köznyelv fejlődésének egyik legenergiusabb serkentőjévé teszi.

Példákkal illusztráljuk, hogy a szaknyelvek, s ez alól a magyar sem kivétel, nem statikusak; évtizedek (ma már csupán néhány év) eltűnnek, átalakulnak, beolvadnak a kapcsolódó tudományterületek, szakmák nyelvébe. Amint számos példa igazolja, nem egy használaton kívüli kifejezés a mai köznyelvet gazdagítja, az egykori szaknyelvek fennmaradt kifejezéseit hordozza. A magyar szaknyelvek rendkívül színes világát bemutatva azt is bemutatjuk, hogy az egyes szaknyelvek fejlesztését miért kell annak művelőire bízni, mégpedig úgy, hogy ez a nyelvfejlődés természetes útját járja. Példákkal illusztráljuk, hogy a szakmai közösség által használt kifejezések közül nem egy számos átalakuláson megy át, s ez a folyamat erősen függ attól, hogy az adott szakterület képviselői magukénak tekintik-e, használata magától értetődővé vált-e. Ennek ellenére nem egy hiba akaszthatja meg ezt a folyamatot. Ilyenek azok a szakkifejezések, amelyek könnyen felcserélhetők, amelyek hibás fordításból, vagy az idegen szakkifejezés félreértéséből adódnak. Általában elmondható ugyanakkor, hogy a szaknyelvi tisztaság alapja a színvonalas szakmai ismeret.

Példákkal szemléltetjük, hogy mit jelentenek a szaknyelvek fejlődésében a jelentős felfedezések, azok, amelyek kikényszerítik egy új nyelv megalkotását, lehetőséget adva ezzel a jobb megértésre. Ez különösen nem hanyagolható el a mindennapi tudásátadásban, a tudományos ismeretterjesztésben, s ezzel az anyanyelv s a nemzeti identitás megtartásában.

[Vissza a részletes programhoz](#)

HUMÁN TUDOMÁNYOK

NYITVA HAGYOTT VERSEK (Ladik Katalin „klasszicizmusa”)

Samu János

Újvidéki Egyetem, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka
dnsamu@gmail.com

Dolgozatomban Ladik Katalin költészetének hagyományos(abb), nyomtatott formához kötött és olvasásra szánt vonulatával foglalkozom, a neoavantgárd fogások, a folklorizmus, a mitologizáció és a radikális nyitottság poétikájának transzgresszív következményeivel. Érvélem értelmében a klasszikus versvilág interpretációjába újra és újra belevág a performer, a hangköltő, a vizuális költő életműve, test és anyagosság hangsúlyos szerepe, ami nemcsak a kontextus felől válik érzékelhetővé, hanem a szövegszervező stratégiákból is kiolvasható.

A temporális és formai nyitottság a versek elhangzásának eseményét hangsúlyozza, az olvasat változékonysága mellett már a jeltárgy képlékenységét is, ami egészen a megjelenés médiumáig hatol. A versek jelentésségének torzulásai, halványulása, a lejegyzett alfabetikus kód aktualizálásának ingatagsága, a szövegtest képének és kiejtésének, auditív dimenziójának diszharmóniája, a kötetekben szereplő versek befejezetlensége olyan befogadást készít elő, amely már az eseményszerűséget megelőzően is nyitottsággal, véletlenszerűséggel, változással számol, a több irányból veszélyeztetett, sokszor kisiklatott nyelv krízisének értelmező kezelésével, ami természetesen korántsem jelent körülhatárolást vagy rögzítést, a jelentés és a jelentés nélküli szétfutását megakadályozó óvintézkedést.

[Vissza a részletes programhoz](#)

A JUGOSZLÁVIAI MAGYAR IRODALOM EGY SZAKBIBLIOGRÁFIA TÜKRÉBEN

■
Ispánovics Csapó Julianna

Újvidéki Egyetem, Bölcsészettudományi Kar, Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék
csapo@eunet.rs

■
A jugoszláviai magyar irodalom eseményeit, jelenségeit, folyamatait, szerzőit, kontextusát feltáró és dokumentáló műfajok egyike, a lexikon, az irodalomtörténet és a monográfia mellett, a szakbibliográfia. A kurrens bibliográfiai gyűjtés és feldolgozás a szinkronitás és a teljesség igényével kívánja feltárni az éppen alakuló irodalmi élet publikációs tereit, intézményeit, szerzőit. A válogatás nélküli begyűjtés lehetőséget teremt az olyan, adott pillanatban jelentéktelennek, elhanyagolhatónak látszó adatok megőrzésére is, amelyek idővel fontos adalékai lehetnek a különféle diakrón, komparatív kutatási szándékoknak. A teljesség igénye az adott irodalom kanonizáló szándékait is felülbírálja, a szelekciómentes bibliográfiai gyűjtés láthatóvá teszi az egyes kanonizálási törekvések kialakulását, küzdelmét, s ezáltal valós irodalmi folyamatokat örökít meg és tesz visszakereshetővé.

A dolgozat a könyvészet, a sajtó, a nyelvtudomány, a folklór, a művelődéstörténet, a színházi és filmélet, a média kontextusába ágyazott jugoszláviai magyar irodalom utóbbi három évtizedének a jelenségeit elemzi a jugoszláviai magyar irodalom kurrens szakbibliográfiája tükrében.

[Vissza a részletes programhoz](#)

TÉRKÉPBE CSAVARVA

Novák Anikó

Szegedi Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar, Magyar Irodalmi Tanszék

uneco84@gmail.com

Tolnai Ottó *Végl(ő)adás* című drámájának főhőse, Csömöre bácsi életét egy hatalmas világtérképbe csavarva végzi, mely összefogja, megőrzi mindazt, ami maradt belőle, ahogyan a valamikori Jugoszláviát is már csak a térkép fogja össze. A térkép Tolnai Ottó művészetében kiemelt funkciót tölt be. A gyűjtés tárgya és a képzőművészet alapanyaga egyaránt. A tárgyakkal való erőteljesebb foglalkozás, a nosztalgikus hozzáállás, a letűnt korok újraalkotási kísérlete a nyolcvanas évek közepétől erősödik fel Tolnai műveiben. Az országban ekkor már érződnek a szétesés tünetei, így az archiválás gesztusa belső szükséglet. Nagyjából ugyanebben az időszakban fogalmazza meg Pernecky Géza a múzeumok elszaporodásának okait, a jelen rezervátummá válását, a megőrzés feladatának egyre fontosabbá válását, az ünnepélyes reprezentáció igénye helyett az intimitás előtérbe kerülését. A Pernecky által körülírt intimitás Tolnai rezervátummá alakított jelenének is hangsúlyos jellemzője. Az összegyűjtött tárgyak a már letűnt nagy formák tartozékai, egy már eltűnt kort idéznek, de nem reprezentatívan, hanem a gyűjtő szubjektum tudatán átszűrt világot mutatják be, az ő világlátását tükrözik. Ahogyan Dubravka Ugrešić *A Feltétel Nélküli Kapituláció Múzeuma* című regényében a berlini bolhapiacra megrajzolódik újra és újra a már nem létező Bosznia térképe a halomba hányt könyvek, hanglemezek, fotóalbumok között, ugyanúgy teremti meg a haszontalan tárgyakkal Tolnai Ottó is az elvesztett, de folyamatosan vágott Nagy Formát.

[Vissza a részletes programhoz](#)

A HERCZEG-FÉLE ADRIA-BREVIÁRIUM ÉS A SZECESSZIÓ MINT LÉTFORMA

Bence Erika

Újvidéki Egyetem, BTK, Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék
erikazambo@eunet.rs

Az „írófejedelemnek”, Herczeg Ferencnek (1863–1954) írói opusában mindenképpen külön hely illeti meg a *Szelek szárnyán* (1905) című úti-/hajónaplóját, azaz Adria-breviáriumát. Olyan irodalmi/képzőművészeti albumról van szó, amely teljes egészében a szecesszió jegyében fogant, nemcsak vizuális értelemben, de világértési tapasztalat és létforma szempontjából is szecessziós magatartást feltételez, amely egyrészt az elutasított jelenből, az aktuális társadalomból való kivonulás, másrészt az élet élvezetének dekadens attitűdjét is jelenti. Ebben a több kiadást megért munkában rajzolódik ki Herczeg Adria-rajongásának, Meditteráneum-élményének narratívája, s szecessziós prózája, amely tizennégy jeles festőművész közreműködésének köszönhetően szecessziós rajzokkal párosul, a magyar könyvművészeti szecesszió kiváló alkotásainak sorába emeli e kötetet. A tanulmány a *Szelek szárnyán* művészetközi és műfaji összetettségét vizsgálva a szecesszió mint világértési tapasztalat elbeszélhetőségi/megjelenítési lehetőségeit értelmezi Herczeg Ferenc opusában.

[Vissza a részletes programhoz](#)

LÁTHATÓ(VÁ VÁLT) NYELV

(Bartholomew, Gólem és Shrike)

Beke Ottó

Újvidéki Egyetem, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka
Pécsi Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar, Irodalomtudományi Doktori Iskola, Pécs
bekeotto1@gmail.com

A dolgozat Maurizio Ferrarisnak a másodlagos szóbeliség koncepciójára, különösképpen a rövidítésekre s azok frekventált használatára vonatkozó kritikájának értelmezésére és egyben továbbgondolására tesz kísérletet. A tanulmány a számítógépes-internetes környezetben széles körben használatos, közismert rövidítéseket a digitális írás(beliség) specifikus megnyilvánulásaiaként határozza meg. A tárgyalt rövidítések grafematikus struktúrák formájában megragadott komplex kifejezések sematikus képei, avagy esetenként modifikációi. Ennek megfelelően elsősorban nem az orális diskurzussal állnak közvetlen kapcsolatban, nem beszédhangokat, auditív sajátosságokat alakítanak át grafematikus struktúrákba, hanem éppenséggel ezeket a grafematikus struktúrákat módosítják, ezeknek a felépítését egyszerűsítik le, teszik őket minél könnyebben felismerhetővé, identifikálhatóvá.

A dolgozat továbbá a verbális kommunikáció fonikus és orális jellemvonásainak marginalizációját, a nyelvet egyre kevésbé hallhatóvá és egyre inkább láthatóvá tevő (digitális) írás radikalizációját vizsgálja olyan irodalmi műveket értelmezve, amelyek nem (feltétlenül) a digitális írás(beliség) kommunikációs folyamatait, aktusait tematizálják, ám amelyek a verbális kommunikáció elnémulásáról tanúskodnak.

[Vissza a részletes programhoz](#)

A MAGYAR KATOLIKUS RESTAURÁCIÓ NŐI OLVASMÁNYAI

Utasi Csilla

Újvidéki Egyetem, Bölcsészettudományi Kar, Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék
csilla.utasi@gmail.com

A dolgozat azoknak a 17. századi, a katolikus konfesszionizáció során keletkezett műveknek retorikai és művelődéstörténeti hagyományát tekinti át, melyeknek címzettjei a nők. Hajnal Mátyás 1629-ben, Bécsben megjelent, Antoine Wierix németalföldi rézmetsző *Cor Jesu amanti sacrum* című sorozatával illusztrált *Szíves könyvecskéjét* bedegi Nyáry Krisztinának, Esterházy Miklós második feleségének ajánlotta. A “lelki komédiát” színre vivő tizennyolc szívet ábrázoló kép, embléma mindegyike után három pontba foglalt elmélkedés és könyörgés következik. A katolikus Pécsi Lukács 1591-ben, Nagyszombatban adta ki a Lucas Martini, először 1580-ban, Prágában kiadott művét átdolgozó kegyességi munkáját, a *Szűzek koszorúját*. A fametszetekkel gazdagon illusztrált kötet az egyes erényeket a hajadonokat ékesítő koszorú egyes virágainak felelteti meg. A két időben távoli olvasmányt összekapcsolja az, hogy mindkét mű az egyházatyák nőnevelő iratainak és a novíciák számára írt középkori tanításoknak a folytatója: megtalálható bennük a kertszimbolika, s mindkettő tartalmazza az *Énekek énekének* parafrázisát.

[Vissza a részletes programhoz](#)

LEVEDLENI AZ ORNAMENTIKÁT

(Sziveri János poétikai hámrétegei)

Csányi Erzsébet

Újvidéki Egyetem, Bölcsészettudományi Kar, Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék
erzsebet.csanyi@gmail.com

Sziveri János a hermetikus objektív költészet poétikai platformjáról indul a geometriai fegyelem és rend komplex kozmoszát maga köré építve. Poétikai világgépének elmozdulásai után sem tágít verseiben az elsősorban introvertált, racionális költői képmás közeléből.

Elemző, (ön)értelmező, elvonatkoztató és végsőkéig etikus marad költészetének minden rétegében, a mélységekig.

A kutatás azokat a költői vonatkozásokat emeli ki, amelyek ebben az értelmezési folyamatban az emberi test és a világ érintkezésének, ütközésének, kommunikációjának mikéntjét, drámáját írják körül, a bőrre mint elsődleges antropológiai térre hívják fel a figyelmet, a vedlés és a rétegzettség képzetét mint az esetleges pusztulás, illetve újjászületés eseményét emelik ki.

[Vissza a részletes programhoz](#)

A STRUKTÚRÁKBA ÁGYAZOTT JELENTÉS

Bús Natália

Pécsi Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar, Irodalomtudományi Doktori Iskola, Pécs
natalie.bush11@gmail.com

Ernest Hemingway *Macska az esőben* című novellája rövid, tömör, egyszerű történet. Egy realista elbeszélés. Ennek ellenére professzionális elemzői jelentősen különböző értelmezésekre jutottak. David Lodge *A realista szöveg elemzése és értelmezése* (1981) című tanulmányában ezt azzal magyarázza, hogy „az elsődleges események nem a jelentés elsődleges hordozói”. Véleménye szerint a problémára a strukturalista szemlélet kínál megoldást, „misperint a nyelv a különbségek rendszere, a jelentés pedig a strukturális ellentétek terméke”.

A dolgozat célja a Hemingway-történet mikrostruktúráinak feltárása, elemzése és a jelentésképzés folyamatainak megmutatása által annak a tételnek bizonyítása, hogy a posztstrukturalizmus(ok) korában sem elhagyható a struktúrák értelemteremtő működés módjának vizsgálata.

Az elemzés három előfeltevésből indul ki Roland Barthes szerzőre, szövegre és olvasásra vonatkozó elképzelései alapján: a Szerző halott; a *Macska az esőben* Szöveg; az olvasás mindig egy struktúrán belül zajlik. A barthes-i program értelmében ugyanis az írás lerombolja az eredetet, a szerző helyét a nyelv veszi át, a szöveg sokdimenziós térré válik, az olvasó élvezettel játszhat a szövegen és a szöveggel. A struktúra pedig minden felnyitás, megtörés, lerombolás ellenére megsemmisíthetetlen marad, mikrostruktúrák bonyolult szövedéke révén alkotja újra önmagát, és a végtelen számú konstelláció végtelen számú jelentést tesz lehetővé.

A munka elsősorban Roland Barthes 1964 és 1975 között megjelent írásaira támaszkodik, amelyeket posztstrukturalista perspektívából szemlélek.

[Vissza a részletes programhoz](#)

A KARIKATÚRASZERŰSÉG A MAGYAR GYERMEKKÖNYV-ILLUSZTRÁCIÓKBAN (Réber László rajzművészetéről)

Utasi Anikó

Óvóképző Szakfőiskola, Újvidék
anikoutasi@gmail.com

A dolgozat a karikatúra mint műfaj, illetve a karikatúraszerű rajz létjogosultságáról beszél a magyar gyermekkönyvek illusztrálásában. Néhány jeles karikaturista-könyvillusztrátorunk esetén tevékenységének bemutatása mellett a szerző elsősorban Réber László rajzművészetével és gyermekkönyv-illusztrációs tevékenységével foglalkozik, különös tekintettel a Janikovszky Éva szövegeihez készített grafikákra.

[Vissza a részletes programhoz](#)

EGYÉNISÉG ÉS EGYETEMESSÉG GYÖKTÉRKÉPE

Máté Petrik Emese

Óvó- és Edzőképző Főiskola, Szabadka

turulemese12@gmail.com

Világosságtudatunk és léttudatunk tengelyében a teljes egy-éniség (testi, lelki és szellemi szint) nevelése, oktatása, tanítása áll. Az eredendő, az élet természetességéből fakadó összehangolt egyetemes és örök érvényű tanítások átadásában a magyar nyelv értelmező lelkületének és szellemiségének rendkívüli hordozóereje van. Ennek révén a lét teljességében fejlődő egyéniség számára érthetővé válik az eredendő teremtés, a teremtés folyamata és önmaga helye a teremtés folyamatában. A teljes egyéniségépítés és életnemesítés a létteljességgel összehangolt gondolatokból fakad, ennek hangot adó beszédben nyilvánul meg, és az életet nemesítő cselekedetben valósul meg. Gondolatképeink rezonanciája tovább erősödik szavaink gyökképrendszerével. Gondolatainknak hangot adunk, a rendezett hangsor szavakat, mondatokat és egy egész nyelvi rendszert alkot. A nyelv gondolataink termése. Teremtési folyamat során megnevezünk, a névhez rezonancia, ritmus, frekvencia tartozik. A frekvencia révén körforgás alakul ki az egy-én és az egyetemesség között, és a kapcsolatok térképet rajzolnak.

[Vissza a részletes programhoz](#)

A TUDOMÁNY ÉS A MESEBELI SÁRKÁNY

■
Hódi Sándor

Széchenyi István Stratégiakutató Társaság, Ada
hodisandor@adacity.net

■

A pszichológia mindenütt ott van. A híradók, újságok, filmek, tévéműsorok, internet, tanácskozások nap mint nap pszichológiai állításokkal bombáznak bennünket. Az elhangzó állítások rendszerint az emberi természettel kapcsolatosak, az ösztönökre, döntéseinkre, szokatlan magatartásunkra, vagy a mindennapi életvitelünkre vonatkoznak, ritkábban valamely tudományos megismerésre, új hitek és tévhitek alátámasztására szolgálnak. A pszichológia mindenütt ott van, mert a modern ember hite szerint ez lenne az a tudományág, amely minden igaz állítást alátámaszt, és minden tévhitet eloszlat.

Nos, ez hamis hiedelem. A pszichológia erdejében járva a bölcsőtől a sírig kísérnek bennünket azok a mítoszok, amelyek hatásos cáfolatára itt nem vállalkozunk, kizárólag magával a tudománnyal kapcsolatos téves információkkal, hiedelmekkel foglalkozunk. Ugyanis nemcsak a pszichológia osztogat féligazságokat és szimpla hazugságokat, mondjuk az agy működéséről, az álmokról, szerelemről, gyűlöletről, párkapcsolatokról, szexuális traumákról, különféle lelki zavarokról, bűnesetokról, öngyógyításról, az élet akadályainak gyors leküzdéséről, de a tudomány is – annak minden ága – sejtések, féligazságok és szimpla hazugságok egyvelegéből tevődik össze. Megbízható útmutatás pedig, amely segítene szétválasztani a mítoszt a valóságtól, az új gondolatot a szélhámosságtól, egyszerűen nincs. A tudományos élet minden területén vannak rossz lépések, tévhitek, mítoszok, amelyek hibás döntésekre ösztönözhetnek bennünket a mindennapi életben.

Szentül hisszük, hogy a tudomány mindent megold, legyőz. A tudomány modern ember életében kezd a mesebeli sárkányhoz hasonlítani, egyszerre a jó és a rossz megtestesítője, a démoni és a jóságos hatalmak szimbóluma, a nagyság, a titokzatosság, a mágikus erők képviselője. Ha valamit ma tudományos állításként tálalnak elénk, azt megfellebbezhetetlen igazságnak tartjuk. Tudnunk kell azonban, hogy ahogyan minden mese, a tudomány misztifikálása is kiszakítja az embert a valóságból, és egy képzeletbeli világba repíti. Ebben a világban bármilyen csoda és varázslat megtörténhet, nincsenek határok és korlátok, mindennek csak a fantázia szab határt. A sárkányhoz társított kép és gondolat egyszerre idézi fel a varázslat és a csoda misztériumát, a szabadság és a lehetőségek birodalmát.

Ne feledjük azonban, hogy az, amit ma abszolút igazságnak tartunk, azt az idő meghaladja, holnap már tévedésnek, rövidlátó elgondolásnak bizonyul.

[Vissza a részletes programhoz](#)

A MESEVILÁG ÉS AZ ÉRZELMI INTELLIGENCIA FEJLESZTÉSE

Törteli Telek Márta

Jovan Jovanović Zmaj Általános Iskola, Magyarkanizsa–Martonos

ttmarta76@gmail.com

A mese a gyermek számára egy biztonságos értékrendszer létrehozását segíti elő. A mesehallgatás során a kettős, Sartre megnevezése szerint az „elvarázsolts tudat” az irrealitás felé billen, így válik örömforrássá, feszültség-hordozóvá, valamint a feszültség levezetőjévé is egyben. A mesei kettős tudat utazás a valóság és az illúzió között. Az érzelmi intelligencia (EQ) fejlesztésében a mese lényeges szerepet tölt be. Ugyanakkor a mesehallgatás a belső képteremtés alapja, és a gyermek a későbbiek során ezáltal válhat jó olvasóvá. A Propp által meghatározott mese-szerkezet megismerése és a ráismerés a gyermek részéről a teljesebb szövegértést teszi lehetővé; a kritikai és a kreatív olvasás fejlesztését is elősegíti a pedagógiai gyakorlat során.

[Vissza a részletes programhoz](#)

VIGYÁZZ, KÉSZ, OLVASS!

(Az olvasóvá nevelés diskurzusváltozatai)

Vass Dorottea

Pécsi Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar, Oktatás és Társadalom Neveléstudományi Doktori Iskola, Pécs
vass.dorottea@gmail.com

Külföldön már-már mindennapi problémaként tekintenek az olvasás presztízsének csökkenésére. Az irodalom tanítása belekerült egy hatalmas problémahalmazba, melyből számos kutató próbálja kimenteni, illetve megtalálni a mélypont bekövetkeztének okát. Magyarországon sokan foglalkoznak ezzel a témával, hazánkban azonban még nem igazán vettük le a leplet erről a problémáról.

A dolgozat a jelenleg aktuális, általános iskolás gyerekek olvasási szokásairól, az olvasási nehézségekről és olvasás utáni érdeklődésről igyekszik olyan tanulmányokat egybegyűjteni, melyek világos képet formálnak a harmadik évezred tanulóinak igényéről és az irodalomóra közti összhangról. Igyekszik feltárni azokat a tényezőket, amelyek hiányosak az irodalomórán belül, valamint megpróbálja feltárni azokat a lehetőségeket, amelyek alapján egy új koncepció születik e téren.

A kutatás kvalitatív jellegű, a már létező tényezők fontos összefüggéseire fókuszál, igyekszik a tanulmányok egyediségére összpontosítani és ezeket kiemelni.

[Vissza a részletes programhoz](#)

A VAJDASÁGI MAGYAR NYELVMŰVELÉS JELENLEGI HELYZETE ÉS SAJÁTOSÁGAI

■
Hódi Éva

Szarvas Gábor Nyelvművelő Egyesület, Ada
heva@adacity.net

Ismeretes, hogy Széchenyi István a Magyar Tudományos Akadémiát a magyar nyelv pallérozása és védelme érdekében alapította meg. A magyar nyelvművelésnek évszázadokra visszanyúló hagyományai és neves nyelvész képviselői voltak és vannak mind a mai napig. A magyar nyelvművelés nemes hagyományaiba beletartoznak azok a gyakran éles hangú viták is, amelyek olykor ezt a tevékenységet kísérték, bár e tevékenység jelentőségét a nemzeti nyelv fejlődése szempontjából sohasem kérdőjelezték meg.

A mai körülmények között viszont azt tapasztalhatjuk, hogy főleg az anyaországban a nyelvművelő törekvések háttérbe szorultak, sőt olyan nézetek is elterjedtek, amelyek a nyelvművelés jelentőségét kétségbe vonják, sőt egyenesen kártékonynak tekintik. Neves nyelvészek nyilatkoznak a nyelvművelés veszedelmes voltáról, és legszívesebben be is tiltanák az ilyen irányú tevékenységet. Más nyelvészek viszont éppen ellenkezőleg, meg vannak győződve a nyelvművelő munka hasznosságáról, és maguk is sokat tesznek ennek érdekében.

A nyelvművelésre vonatkozó felfogás tehát az elmúlt időszakban sokat változott. Érdemes megvizsgálnunk, miben áll ennek a felfogásnak a változása, mi a háttere a felfogásbeli különbségeknek, és érdemes elgondolkodnunk azon, milyen következményekkel járhat a nyelvre nézve a nyelvművelés visszaszorítása.

Az anyaországi nyelvi helyzettől merőben különbözik a kisebbségi körülmények között használt anyanyelv – jelen esetben a magyar nyelv – helyzete. A különbségek a nyelvhasználat számos vonatkozásában érzékeltetik hatásukat: a nyelvhasználat behatárolt, nem teljes körű alkalmazási lehetőségeitől kezdve a kisebbségi helyzetben használt anyanyelv presztízsének csökkent értékéig, a más nyelvvel való napi kapcsolat által bekövetkező nyelvi változásokig, a keveréknyelv alkalmazásáig és a teljes asszimilációig igen széles a paletta. E különbségekből adódóan a nyelvművelő tevékenység is sokban különbözik az anyaországi hasonló törekvésektől. Jelen előadásban szeretnénk meghatározni, melyek a kisebbségi körülmények között folyó nyelvművelő tevékenység jellemzői, eszmei célkitűzései, tevékenységi formái, és felvázolni, miben látjuk a nyelvművelés fejlesztésének további lehetőségeit.

Abból a koncepcióból indulunk ki, hogy kisebbségi körülmények között az anyanyelvvél való foglalkozás nemcsak magukat a konkrét nyelvi, nyelvhelyességi kérdéseket célozza meg, hanem ezen túlmenően sokkal szélesebb spektrumot ölel fel: nevezetesen vizsgálatának tárgyává teszi mindazokat a körülményeket, jogi és társadalmi lehetőségeket, amelyek lehetővé teszik az anyanyelv használatát, s ugyanakkor a sajátos nyelvhasználati különbségeket a nemzeti nyelv egységes egészébe ágyazva tanulmányozza és vizsgálja.

Az előadásban a kisebbségi körülmények között élő anyanyelvi beszélők nyelvhasználatának sajátosságaival, az anyanyelv ápolásával és védelmével foglalkozó nyelvművelő tevékenység eszmei hátterét és célkitűzéseit szeretném bemutatni, s ezek mellett azokat a konkrét tevékenységi formákat, melyek közepette ez a koncepció megvalósul.

Ezek közül – a sajnós nem éppen nagyszámú tevékenységi formák közül – kiemelten szeretnék foglalkozni a húszéves múltú visszatekintő Szarvas Gábor Nyelvművelő Egyesület tevékenységével, valamint az 1970 óta fennálló, nemzetközi hírű Szarvas Gábor Nyelvművelő Napok szerepével és jelentőségével a nyelvvédelemben a vajdasági magyarság körében.

Az előadás befejező részében a nyelvművelő tevékenység továbbfejlesztéséhez szükséges elgondolásaimnak szeretnék hangot adni. Meggyőződésem, hogy a kisebbségi körülmények között élő anyanyelvi beszélők nyelvi helyzetének javításához, anyanyelvük védelméhez, az eredményes nyelvművelő munkához – más környező országokhoz hasonlóan – a civil szerveződésen túlmutató, hosszabb távú nyelvi tervezést lehetővé tevő intézményes keretekre, formákra, nevezetesen nyelvi intézetre van szükség.

[Vissza a részletes programhoz](#)

A NŐI SZEREPEK NYELVI MEGFORMÁLÁSA NAGYVÁTHY JÁNOS GAZDASSZONYKÖNYVÉBEN

■
Rajslí Ilona

Újvidéki Egyetem, BTK, Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék
rajslil@stcable.net

■

A 19. század elején mind gyakrabban esik szó a nők oktatásának szükségességéről. A Tudományos Gyűjtemény 1821. és 1825. évi köteteiben több írás foglalkozik a közoktatás, a taníttatás – nemi hovatartozástól független, egyenrangú – gyakorlatának a fontosságával. Ezekből az írásokból szemléletes képet kapunk a nőoktatás magyarországi helyzetéről; emellett a szerzők a korabeli európai (főleg a német, angol) gyakorlatot is bemutatják, így informálva ezzel a honi közvéleményt. Az is felmerül a polémiákban, hogy kik, kiket és mire szükséges tanítani; ezért számos olyan oktatásra szánt könyv készül ezekben az évtizedekben, amelyek a gazdálkodás, a háztartási tevékenység módszertani igényű és pontosságú feldolgozását nyújtják. Nagyváthy János 1820-ban megjelent *Magyar Házi Gazdaasszony* című könyve jól példázza a kor attitűdjét; a szöveg nyelvi megformálása híven tükrözi a tipikusan női és férfi szerepek korabeli képét. A dolgozatban a könyv nempreferenciális nyelvi elemeit, konstrukcióit és eszközeit vesszük számba; a szöveg nyelvi megformáltsága ugyanis szoros kapcsolatban van a nemek közötti viszonyok és attitűdök korabeli állapotával. Mindez a könyv oldalain konkrét nyelvi formában valósul meg: a jelzőhasználat, a sztereotípa előfordulásai, a szinonimika jellege, a frazémahasználat és az eufemizmusok formái, az írói/elbeszélői nézőpont váltásai, valamint a szerkesztés eljárásai is az elemzés korpuszát képezik.

[Vissza a részletes programhoz](#)

MI REJLIK A KÖZÉPISKOLÁS TANULÓK TANULÁSI SZOKÁSAI MÖGÖTT?

■
Pásztor Krisztina

Óbudai Egyetem, Trefort Ágoston Mérnökpedagógiai Központ, Budapest
Újvidéki Egyetem, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka
krisztina.pasz@gmail.com

A kutatás célja a vajdasági magyar középiskolások teljesítménye mögött meghúzódó érzelmi-akarati indikátorok feltárása, valamint a tanulási motívumok és az attitűd vizsgálata volt. A kutatás 21 vajdasági magyar középiskolai osztályban zajlott. A 292 diák online tesztet töltött ki, ami az SPSS-program által került kiértékelésre. A kérdőívet a kutatás elején megfogalmazott kutatási kérdések alapján állítottuk össze.

A tanulók szabadidő-mérlegének elemzése rávilágított arra, hogy a szórakozás, kikapcsolódás, társas kapcsolat az iskolán kívül eltöltött idő jelentős részét teszi ki, míg a tanulásra már csak heti néhány óra marad. A tanulásra fordított időt többnyire a szóbeli lecke elsajátítására fordítják a tanulók.

A tanulási teljesítményt a tanár személyisége és az aktív tanulási feltételek határozzák meg leginkább. A tanulási eredménytelenség okait vizsgálva megállapítható, hogy a rendszeres otthoni felkészülés és a tanultak megértésének hiánya jelenti a legnagyobb akadályt. A fentieket figyelembe véve arra következtethetünk, hogy a rendszeres otthoni munka hiánya összefügg a tanulók szabadidő-mérlegének vizsgálata során nyert megállapításokkal, illetve a tanultak meg nem értése összefügg a világos tanári magyarázat hiányával. A tanulási szokások egyértelmű eltérést mutatnak a nem, az iskola típusa, valamint az évfolyam tekintetében.

A tanulási motívumok és az attitűd vizsgálata során megmutatkozott, hogy a tanulókat jelentős mértékben motiválja az órai aktivitás, a tanulnivaló érdekessége, illetve hasznosulásának belátása. A tanulási motívumok vonatkozásában megállapítható a pedagógus előadásmódjának, tananyaghoz való viszonyának hangsúlyos szerepe.

Az eredmények alapján megállapíthatjuk, hogy a tanulási eredményesség, a tanulási motívumok és szokások tekintetében a legnagyobb hatást a tanár személyisége és a tananyag átadásának kreatív, tanulókhöz alkalmazkodó módjainak alkalmazása váltja ki.

[Vissza a részletes programhoz](#)

FÖLÁLLT A TITÁNIA?

Hózsza Éva

Újvidéki Egyetem, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka
Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék, Újvidék
hozsaeva@eunet.rs

A kutatás folytatása mindig kihívás, ez a tanulmány is újra- és önértékelés, egy másfél évtizeddel ezelőtt végzett munka felülvizsgálási kísérlete. Mándy Iván novelláinak intertextuális értelmezése és a tipológia diskurzusa újra aktuálissá vált, ugyanis 2013-ban Urbán László révén 118 újonnan feltárt, eddig kötetben nem publikált, 1937 és 1945 között közölt írás került az olvasó kezébe. Ez a tömör, problémafelvető dolgozat az újonnan felfedezett, a pálya kezdetén született szövegek és a későbbi „mándyk” viszonyrendszerére, a Mándy-féle hipertextre és a kutatás-módszertani kérdésekre összpontosít. Felmerül a kérdés, hogy a nemrégiben közzétett kispórái írások beletartoznak-e a Mándy-szövegek „csapatába”, vagy más módon kell-e hozzányúlnunk az eddig lappangó alkotásokhoz, valamint hogy ezek nézőpontjából mennyire kellene változtatnunk a kutatás régebbi szempontjain.

[Vissza a részletes programhoz](#)

„UJJNYOMOK” GION NÁNDOR OPUSÁBAN

Horváth Futó Hargita

Újvidéki Egyetem, Bölcsészettudományi Kar, Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék

horvathfuto@stcable.net

Gion Nándor opusában bizonyos motívumok egy-egy művön belül megismétlődnek a történet egységét hangsúlyozva, majd ugyanezek az elemek más művekben is felbukkannak, motívumhálózatokat konstruálnak. Az író szövegvilágának jelentésteli és sűrűn visszatérő eleme az emberi kéz és ujjak motívuma. A tanulmány a kézhez kapcsolódó, motivikusan visszatérő elemeknek a jelentésrétegeit, az ujjak (re)prezentációjának beszédmódozatait vizsgálja a Gion-opusban.

[Vissza a részletes programhoz](#)

TÁRSADALOMTUDOMÁNYOK

A SZERB–MAGYAR HATÁR MENTI MIGRÁCIÓS TÉRSÉG JELLEMZÉSE

Gábrity Molnár Irén

Újvidéki Egyetem, Közgazdasági Kar, Szabadka
irengm@tippnet.rs; gmolnariren@gmail.com

A dolgozat többéves migrációkutatás eredményeképpen bemutatja az időszerű migrációs vonulatokat a két ország között, valamint a tipikus etno-centrikus, transznacionális és tranzíciós migrációs modelleket a térségben. A jellegzetes migrációs típusok Szerbia és Magyarország között státus szerint: letelepült bevándorlók (áttelepült kettős állampolgárok vagy végleges imigráns = *final migration*); áttelepült cirkulálók (gyakori hazajárás, kétlaki munkavégzés; visszatérő migráns = *return migration*); ingázó szezonális migránsok (átmeneti munkát vállalók körforgása = *labor circulation*) és a tanulók/egyetemisták, szakemberek ismételt vándorlása (sorozatos migráció = *repeated/serial migration*).

A vándorlás célja szerint fontos elemezni a gazdasági migránsokat (munkát keresők), azután a kreatív típusokat (vállalkozás, ingatlanközvetítés, kereskedelem, ami hosszú távú, sok esetben visszatérési migráció), majd a szakmai tudást és karriert építők („agyelszívás”, szakember-körforgás) és a családegyesítők (házasodás, idősök eltartása), valamint az állampolgárságot igénylők csoportját.

A határon átívelő régiók munkaerő-fluktuációja, az új migrációs hullámok közös alapokra helyezett térség-fejlesztést igényelnek.

[Vissza a részletes programhoz](#)

AZ E-MARKETING FEJLŐDÉSI IRÁNYAI NEMZETKÖZI ÉS HAZAI VISZONYLATBAN

Muhi B. Béla, Jenei Ervin

Educons Egyetem, Közgazdasági Kar, Újvidék
muhi.bela@gmail.com

Kőrösi Gábor, Esztelecki Péter

Bolyai Tehetséggondozó Gimnázium és Kollégium, Zenta

A XXI. század elején az Internet teljes értékű és nélkülözhetetlen információs és kommunikációs csatornává nőtte ki magát világszerte. Az interneten történő marketingtevékenység is egyre inkább teret nyer az üzleti, oktatási, politikai és civil szektorban egyaránt.

Az interneten történő marketinget egyszerűen e-marketingnek vagy online marketingnek nevezik. Célja pedig a vevők, az érintett ügyfelek, a választópolgárok stb. tájékoztatása, üzenetek eljuttatása, termékek, szolgáltatások, eszmék népszerűsítése és eladása az interneten keresztül. A marketing ezen ágának folyamatos és erőteljes hátszelet biztosít az információs technológia töretlen fejlődése, az internet globális térhódítása.

A világháló beszította a termékek és szolgáltatások piacainak legnagyobb részét, ezzel megkerülhetetlen potenciális hirdetőfelületté és egyben a többi médium komoly vetélytársává vált. Ahogy Philip Kotler, napjaink egyik legismertebb marketingszakértője 1999-ben előrelátta: az elkövetkező években a marketing teljesen át fog alakulni. A XXI. század elején a piacok és a marketingtevékenység zöme bizonyosan új alapokra fog helyeződni. Az ipari társadalmat felváltó információs társadalom a mindennapi élet és a gazdaság minden szegletét át fogja hatni...

Kotler jóslata beigazolódott, és ebben az átalakult társadalmi, gazdasági struktúrában az e-marketing népszerűsége és gyakorlati alkalmazhatósága országunkban is fejlődési tendenciákat mutat. Ebben a munkában az e-marketing fejlődési irányvonalai kerülnek bemutatásra, szembeállítva a hazai és a nemzetközi gyakorlatot.

[Vissza a részletes programhoz](#)

A SZEGÉNYSÉG KULTÚRÁJA ÉS A SZOCIÁLPOLITIKA SZERBIÁBAN A 21. SZÁZAD ELEJÉN

■
Tóth-Glemba Klára

Tartományi Tudományügyi és Felsőoktatási Titkárság, Újvidék
klara.glemba@gmail.com

■
A szegénységről– mint társadalmi problémáról – leggyakrabban a sajtón keresztül és a mindennapjainkban szerzett információk alapján értesülhetünk. A vajdasági közvélemény a köztársasági statisztikai hivatal által közreadott jelentésekből, néhány újságcikkből, vagy pedig civil szervezetek tevékenysége alapján találkozhat hivatalosan ezzel a jelenséggel.

A szegénység kultúrájával foglalkozó dolgozat néhány olyan tudományos problémát ismertet, mint a szegénység fogalmának értelmezése, a szegénység szubkultúrája és társadalmi hátránnyá való alakulása. A tanulmány rámutat a 21. századi szociálpolitikai törvényekre, a szegénység felszámolására meghozott stratégiára, a vajdasági aktuális szociálpolitikai helyzetre, és igyekszik bemutatni a fejlett országok törekvéseit is.

Záradékként az esetleges megoldásokat és ötleteket ismertetem, amelyek életbeléptetésével hathatós eredményeket mutathatnánk fel ezen a területen.

[Vissza a részletes programhoz](#)

DÉL-DUNÁNTÚL ÉS VAJDASÁG MEGYE- ÉS TARTOMÁNSZÉKHELY ELÉRHETŐSÉGEIBEN FELLEMLHETŐ TERÜLETI KÜLÖNBSÉGEK*

■
Kovács Áron

Pécsi Tudományegyetem Regionális Politika és Gazdaságtan Doktori Iskola, Pécs
aronkovac@gmail.com

■

A tanulmány a Dél-Dunántúl megyeszékelyeinek (Pécs, Szekszárd, Kaposvár) és Vajdaság Autonóm Tartomány székhelyének régió belüli közúti és vasúti elérhetőségét vizsgálja. Feltérképezi a két régió közlekedésben fellemlhető területi sajátosságokat, amelyek által egyes társadalmi és gazdasági viszonyok értelmezhetőbbé, világosabbá válnak.

A tanulmány az elérhetőség fogalmából indul ki: „Az elérhetőség fogalma magában foglalja azokat a lehetőségeket, melyeket az egyik térségben elhelyezkedő egyén vagy vállalkozás számára megszerezni képes, amennyiben egy olyan másik térségbe utazik, ahol a számára fontos tevékenységet végezheti” (Linneker, Spence 1992, Tóth–Kincses 2007). A vizsgálat tárgya négy régió központja (Pécs, Szekszárd, Kaposvár és Újvidék). Ezek azok a centrumok, ahol a régió számára fontos társadalmi tevékenységek összpontosulnak (munkahelyek, döntéshozatal, szolgáltatások stb.), az elérhetőségük kiemelt szerepet játszik az ott élők számára. Az elérhetőségvizsgálat célja, hogy a közlekedés mellett a térbeli, időbeli és a személyre szabott összetevőire is rámutasson (Fleischer 2007). A közlekedés fejlettsége (mennyiségi és minőségi mutatói) és az egy főre jutó GDP között szoros korreláció áll fenn (Biehl 1986, Keeble–Offord–Walker 1988). A közlekedés feltételei javításának sok esetben a helyi kis- és közepes vállalatok a haszonélvezői, akik a jól kiépített regionális közlekedési rendszerekben érdekeltek (Erdősi, 2000).

Az elemzésekhez a gépjárművel, menetrend szerinti busz- és vonatjáratokkal való elérhetőséget, az autópályák (Dél-Dunántúlon az M6-os és az M7-es, Vajdaságban az E75-ös autópálya) igénybevételével keletkező időbeli előnyt, valamint a régiók Hansen-féle gravitációs modell (Hansen 1959) helyzetpotenciál-vizsgálatát alkalmaztam.

[Vissza a részletes programhoz](#)

* A kutatás a TÁMOP 4.2.4.A/2-11-1-2012-0001 azonosító számú Nemzeti Kiválóság Program – Hazai hallgatói, illetve kutatói személyi támogatást biztosító rendszer kidolgozása és működtetése konvergencia program című kiemelt projekt keretében valósult meg

MAGYAR ÉS SZERB CIVIL SZERVEZETEK EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK JELENTŐSÉGE ÉS A TUDÁSTÉRKÉP

Stojić Karanović Edit

A Duna az együttműködés folyója Nemzetközi Tudományos Fórum, Belgrád
forumdanube@yahoo.com

Ma már Magyarországon és Szerbiában is elismert tény, hogy az állampolgárok önkéntes szerveződései tevékenységükkel fontos szerepet vállalnak a társadalmi problémák kezelésében. Egyre ritkábban érik támadások a civil szervezeteket, hogy tevékenységük államellenes. Szerbiában ebből a szempontból is jelentős lemaradás jött létre a múlt század 90-es éveiben zajlott háborúk miatt, amikor a háborúzás ellen felszólaló civil szervezeteket nemzetellenesnek nyilvánították. Ma is történnek mindkét országban politikai, de főleg gazdasági érdekeltségből fakadó rágalmozások, különösen a környezetvédelmi civil szervezetek ellen. Mindezekre számos példa van, melyeket fontos elemezni, mert e probléma teljes megvilágítása teszi majd lehetővé a káros jelenség kiküszöbölését.

A természeti erőforrások fenntartható használata az a tematikus terület, amely összeköt(het)i a természetvédelmi, a szociális és gazdasági kérdésekkel foglalkozó civil szervezeteket. Ugyanakkor ezeken a területeken Szerbiának és Magyarországnak azonos vagy nagyon hasonló problémái vannak, melyeket közösen, vagy csakis közösen lehet megoldani. Ehhez a két ország civil szervezeteinek az eddiginél sokkal szorosabb együttműködésére van szükség.

Példaként vehetjük a víz mint természeti erőforrás fenntartható használatát. Vagyis mi mindent javasolnak a két ország civil szervezetei e téren, kezdve a szennyvízkezeléstől és árvízvédelemtől, a vízi turizmusig és az ivóvízexportig.

A két ország civil szervezetei sikeres együttműködésének első feladata a szervezetek tudásvagyonának a feltérképezése, beleértve azokat a projektjavaslatokat, amelyek jelentősen hozzájárulnának a problémák megoldásához, például a víz fenntartható használata területén. Ebben kiemelt szerep jut a két ország tudósközösségének is, hiszen ők adják a projektötleteket. Ezek életbeléptetése, felhasználható projektkénti kidolgozása, majd népszerűsítése és a megvalósításhoz kellő pénzügyi támogatás megszerzése már nem tartozik a tudományos kutató tevékenységi terébe. Ebben rejlik a civil szervezetek jelentősége. De nem egymástól elzártan, hanem együttműködve. A határon átnyúló együttműködés jelentős eredményeket hozna, és egy szélesebb, regionális együttműködésnek is alapot adna.

[Vissza a részletes programhoz](#)

A KISEBBSÉGPOLITIKA INTÉZMÉNYI ÖSSZEFÜGGÉSEINEK BEMUTATÁSA A VAJDASÁGI MAGYAR KÖZÖSSÉG PÉLDÁJÁN

■
Pap Tibor

Pécsi Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar, Interdiszciplináris Doktori Iskola, Politológia alprogram
tibor.pap@gmail.com

■

A kisebbségi intézményrendszer, a személyes autonómia létrejöttének, struktúrájának és működési logikájának bemutatása alapvető fontosságú. Szerbiában a rendszerváltás után kialakult intézményeknek a megragadásához négy terület szükséges. Ezek az ún. politikatudományi háromszög (polity, politics, policy) és a média mint „negyedik hatalmi ág”. A kisebbségi intézményrendszer megértése és működtetése szempontjából kulcsfontosságú politikatudományi szakterületeket egy komplex folyamatszempléltető modellel kívánja a tanulmány a vajdasági magyar tudományos közösség rendelkezésére bocsátani:

- I. A 2000 utáni kisebbségi intézmények kialakulása: a választási rendszer kisebbségi vonatkozásai, a kisebbségekről szóló 2002-es törvény, a 2006-os alkotmány kisebbségi vonatkozásai, a választási rendszer (a kisebbségspecifikus elemek bevezetése, funkciója és használata), a nemzeti tanácsok intézményének kialakulása, az első NT-k s a 2009-es NT-törvény, valamint a 2013-as közvita, illetve a vonatkozó alkotmánybírói döntés kisebbségpolitikai vonzatai.
- II. A magyar kisebbség mobilizációja a szerbiai választásokon: A 2000 óta lezajlott szerbiai választásokon a magyar közösség részvétele, eredménye mindhárom választási szinten, külön kitérve a köztársasági elnökválasztások legitimációs szerepére is, valamint az NT-választásokra is.
- III. A nemzeti tanácsok szerepe a kisebbségspecifikus közpolitikák terén: a közpolitika (szakpolitikák) fogalma, a személyes autonómia közpolitika-alkotási lehetősége, az első és a második MNT közpolitikai eszköztára, eredményei, a működés mérlege.
- IV. A média szerepe a szerbiai magyar kisebbségi közösség politikai akaratképzésében: a média politikai kulcsszerepe, a közmédia lehetőségei kisebbségi körülmények között, a magánalapítású kiadványok/felületek közmédiai szerepe, lehetőségei. A tájékoztatás és a véleményformálás kihívása.

A tudatos, közügyekben részt vevő polgári közösségek ethosza máig nem alakult ki Szerbiában, s a magyarság köreiből is csak nyomokban lelhető fel. Még az olyan, világszinten irányadó, máshol joggal a követendő megoldások (best practices) listájára felkerülő intézmények, mint a nemzeti tanácsok és az etnikai közösségek számára elérhető kisebbségi küszöb is csak a pártharcok és a pártérdekek tükrében kerülnek „megítélésre”. Ezt a rossz spirált szeretné megszakítani a prezentáció, amellyel a vajdasági magyar közösség példáján kívánja a szerző szemléltetni a kisebbségpolitika részterületeinek összefüggéseit.

[Vissza a részletes programhoz](#)

KETTŐS ÁLLAMPOLGÁRSÁG – ÚTLEVÉL ÉS/VAGY ÖSSZETARTOZÁS?

■
Ágyas Réka

Budapesti Corvinus Egyetem, Társadalomtudományi Kar, Szociológia Szak
agyasreka@gmail.com

Az előadás a szerbiai kettős állampolgársággal kapcsolatos sajtótermékek figyelemmel kísérésére fókuszál: Magyar Szó*, Vajma.info**, Pannon RTV***, Blic****, YouTube. A sajtótermékek megfigyelésének intervalluma 2008-tól 2012. február végére vonatkozott. Összesen 94 cikk, illetve videó került feldolgozásra.

Az elemzés három fő témára irányul:

- 1) Magyarország szerepvállalása a kettős állampolgárság kapcsán illetve a szerbiai székhelyű magyar konzulátusok munkája.
- 2) Vajdasági magyar politikai elit és a szerb politikai elit véleménye a kettős állampolgárságról és a potenciális emigrációról.
- 3) Szerb és az újdonsült szerb–magyar állampolgárok véleménye a kettős állampolgárságról és az emigrációról.

Magyarország és Szerbia nagyon jól együttműködik a Szerbiában élő magyar nemzetiségű egyének állampolgársági jogaival kapcsolatosan. Szerbia támogatása részben az EU felé nyitó politikájának része, igyekszik megfelelni az előcsatlakozási feltételeknek, és az Európai Unióhoz csatlakozás esetén bízik Magyarország támogatásában.

A leendő és a már újdonsült magyar állampolgárok elégedettek a konzulátus és az azokat segítő politikai pártok, civil szervezetek, illetve önkormányzatok munkájával.

A szerbiai magyar polgárok és a politikai pártok egyaránt üdvözik ezt a gesztust. A vizsgált újság cikkei bátorítanak a magyar állampolgárság felvételére, kiemelve ennek szimbolikus jelentőségét.

Végezetül pedig a vizsgált lapok cikkei alapján elmondható, hogy ebben az időszakban az emigráció problémája nem jelent meg a cikkekben. A szerbiai sajtó nem számít nagyobb arányú átköltözésre. Feltételezhető tehát, hogy a magyar állampolgárság egyszerűsített honosítási eljárással történő megadása nem fog szignifikáns növekedést eredményezni a Magyarországra tartó migráció mértékében, így a munkaerőpiacot sem fogja számottevő módon befolyásolni.

A sajtóelemzés mellett bemutatásra kerülnek a 2012-ben a Vajdaságban elvégzett kutatás eredményei, amelyeknek interjúelemzése kitér a kettős állampolgárság jogintézményére. Másrészt bemutatásra kerül, hogy a 2012–2013-as évben milyen kontextusban változott a kettős állampolgárság megítélése, a hozzá való viszonyulás a Vajdaságban.

[Vissza a részletes programhoz](#)

* Egyetlen magyar nyelvű napilap Szerbiában. Honlap: www.magjarszo.com

** A VajdaságMa az első magyar internetes újság Vajdaságban. Honlap: www.vajma.info

*** Szabadkai székhelyű regionális televízió, amely elődegesen helyi és regionális témákkal foglalkozik. Honlap: www.pannonrtv.com

**** Belgrádi szerb nyelvű napilap. Honlap: www.blic.rs

KAPCSOLATI HÁLÓ A KÁRPÁT-MEDENCEI MAGYAR TANNYELVŰ FELSŐOKTATÁSI INTÉZMÉNYEK KÖZÖTT

Takács Márta

Újvidéki Egyetem, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka
takacs.marta@nik.uni-obuda.hu

Az elmúlt időszakban több olyan intézményes kapcsolati rendszer alakult ki az anyaország és a Kárpát-medencei magyar tannyelven oktató felsőoktatási intézmények között, amely lehetővé teszi az oktatók, a hallgatók és a kutatók kapcsolattartását. A magyarországi Tudományos Diákköri Tanács (OTDT) 2013-ban indította el a határon túli felsőoktatásban tanuló magyar diákok tehetséggondozásának segítésére a TDK Határok Nélkül (HTDK) programját, ez év májusában pedig megalakul a Magyar Rektori Konferencia (MRK) Határon Túli Felsőoktatási Intézmények Bizottsága (HTFIB).

A HTDK 2014 márciusában megtartott fórumán résztvevők, a tudományos diákköri mozgalmakban aktív szerepet vállalók megállapodtak azokban a főbb időszerű teendőkből, cselekvési irányokban, amelyek ügyében az elkövetkezendő időszakban az OTDT és más, erre hivatott intézmény, segítheti a határon túli felsőoktatási tudományos diákköri mozgalmakat és csoportokat, nemcsak a versenyek szervezésében, de azok működésében is.

A HTFIB megalakulásának szükségessége már felmerült korábban is, hiszen egyre több határon átívelő felsőoktatási képzés indul el, amelyek egy átlátható Kárpát-medencei magyar felsőoktatási háló részeként szolgálják a célt: a magyar fiatalok egyetemi és posztgraduális képzését, de egyben annak a kapcsolati tőkének a kialakítását is, amelyből munkába állásuk után reményeink szerint profitálhatnak. A HTFIB hatáskörével, legfőbb feladataival kapcsolatban az MRK május közepéig várja az érintett intézmények észrevételeit, ezért a VMAT ezen fórumán felmerülő javaslatok beépülhetnek az MRK HTFIB megvitatásra kerülő témakörei közé.

[Vissza a részletes programhoz](#)

NEMZETI SZTEREOTÍPIÁK HÁBORÚBAN ÉS BÉKÉBEN

■
Papp Árpád

Szabadkai Városi Múzeum

papparpad@index.hu

■
A tanulmány a nemzeti sztereotípiák – magunkról és másokról alkotott kollektív, általános megállapítások – természetével és sajátosságaival foglalkozik.

A témakör aktualitása és kutathatósága hely-, idő- és politikai hangulat függvénye, szakmai szempontokat figyelembe véve azonban a recens anyag – esetünkben a negyvenes évek élménytörténeteinek nemzeti sztereotípiákat tartalmazó része – kínál újabb vizsgálati anyagot.

Amellett, hogy a negyvenes évek „teljes társadalmi tudata” eddig feltáratlan területe a vajdasági néprajzi kutatásoknak, kiváló összehasonlítási alapot kölcsönöz más időszakok és régiók hasonló kutatásaival.

[Vissza a részletes programhoz](#)

BIZTOSÍTÉKI CÉLÚ TULAJDON-ÁTRUHÁZÁS ÉS BIZALMI VAGYONKEZELÉS A SZERB ÉS A MAGYAR JOGBAN

■
Dudás Attila

Újvidéki Egyetem, Jogtudományi Kar, Polgári Jogi Tanszék
dattila@eunet.rs

■

A mai jogban ismert fiduciárius tulajdon-átruházási jogügyletek a római jog két alapvető fiduciárius jogügyletéből, a biztosítéki célú tulajdon-átruházásból (*fiducia cum creditore contracta*) és a bizalmi vagyonkezelésből (*fiducia cum amico contracta*) alakultak ki.

A biztosítéki célú tulajdon-átruházásnak a modern európai jogrendek közül különösen a német és svájci jogban van igazi hagyománya (*Sicherungübereignung*), de ismert az osztrák bírósági gyakorlatban is. A fiduciárius típusú jogügylet másik típusa, a bizalmi vagyonkezelés, az európai-kontinentális jogban szintén a német jogi kultúrkörbe tartozó jogrendekben nyert teret (*Treuhand*). A francia Ptk. 2007-ig nem szabályozta kifejezetten a fiduciárius tulajdon-átruházási ügyleteket. A 2007. évi Ptk.-módosítások értelmében mindkét típusú fiduciárius jogügylet lehetségessé vált a francia jogban.

A bizalmi vagyonkezelés intézményének különösen az angolszász jogban van nagy hagyománya. A középkorban meghonosodott *trust* intézménye az angolszász vagyoni jog egyik meghatározó sajátossága ma is. A *trust*, azaz az európai jogban ennek megfelelő bizalmi vagyonkezelés egyre nagyobb teret hódít Európában, nemcsak azokban az országokban, amelyekben a bizalmi alapú vagyonkezelés egyes formái már régóta léteznek, hanem azokban is, amelyekben sokáig nem létezett ilyen jellegű jogintézmény.

A tételes szerb jog a fiduciárius tulajdon-átruházás egyik típusát sem szabályozza, igaz, kifejezetten nem is tiltja őket. A bírósági gyakorlat túlnyomó álláspontja szerint a bizalmi jellegű tulajdon-átruházás semmis, mert sérti a *lex commissoria* tilalmát. A szerb polgári jogi irodalomban az uralkodó álláspont a biztosítéki jellegű tulajdon-átruházás előnyeit hangsúlyozza a (kézi) zálogjoggal szemben, és törvényi szabályozásáért száll síkra, míg a vagyonkezelési típusú fiduciárius jogügylet a kutatásokban háttérbe szorult. Meg kell azonban jegyezni, hogy ezek a szakirodalmi álláspontok túlnyomórészt abból az időből származnak, amikor a szerb jogban még nem nyert kellő szabályozást az ingóságok birtokátadás nélküli zálogba helyezése. A 2003-ban elfogadott Ingó-jelzálogtörvény ezt már lehetővé teszi, így a szerző álláspontja szerint a biztosítéki célú tulajdon-átruházás törvényi szabályozásának, illetve a bírósági gyakorlatban való elismerésének fontossága ma már megközelítőleg sem rendelkezik olyan jelentőséggel, mint 2003 előtt. Ellenben a bizalmi vagyonkezelés törvényi szabályozásának sokkal nagyon létjogosultsága lenne.

Ennélfogva a szerző elfogadhatónak tartja a szerb jog számára is azt az utat, amelyet az új magyar Ptk. megalkotói választottak. Az új magyar kódex részletesen szabályozza a bizalmi vagyonkezelés intézményét (6:310. §–6:330. §), míg kifejezetten tiltja a bizalmi jellegű jogügyletek másik típusát, a fiduciárius hitelbiztosítékokat (6:99. §). Az utóbbi tiltás alól kisszámú kivételt csak a Pénzügyi biztosítékokról szóló megállapodásokra vonatkozó 2002/47/EK sz. irányelvben rögzített biztosítékok képeznek.

[Vissza a részletes programhoz](#)

SZERBIA PÁRTRENDSZERÉNEK VÁLTOZÁSA, 1990–2014

■
Ördögh Tibor

Eötvös Loránd Tudományegyetem, Állam- és Jogtudományi Kar, Politikatudományi Doktori Iskola, Budapest
ordogh.tibor1985@gmail.com

■
Legelőször azon releváns szerbiai pártok bemutatására törekszem, amelyek a későbbiekben az előadáson említésre kerülnek. Ezek jellemzése a jobb-bal-centrum szerinti ideológiai megkülönböztetés szerint történik. Szerbia pártrendszerének vizsgálatánál általánosan jellemzem a baloldalinak számító Szerbiai Szocialista Pártot (*Socijalistička Partija Srbije – SPS*) és a Demokrata Pártot (*Demokratska Stranka – DS*); a jobboldali Szerb Radikális Pártot (*Srpska Radikalna Stranka – SRS*), a Szerbiai Demokrata Pártot (*Demokratska Stranka Srbije – DSS*), továbbá a Szerb Haladó Pártot (*Srpska Napredna Stranka – SNS*); a centрупártok közül pedig a G17 Pluszt, a Liberális Demokrata Pártot (*Liberalna Demokratska Partija –LDP*), továbbá a fragmentált vajdasági magyar pártokat (VMSZ, VMDK, VMDP, MPSZ, MRM).

Eladásom következő részében az 1990-es években létrejövő többpártrendszer bevezetése nyomán kialakuló viszonyok feltérképezését végzem el. Bemutatom azt a hegemon rendszert, melyben az egyik oldalon a domináns SPS állt szemben a többi ellenzéki szerveződéssel. A továbbiakban a 2000-es demokratikus átmenetek után kialakuló polarizált többpártrendszer bemutatása következik. A két pártrendszer bemutatásánál az egyes elmozdulások okait tárom fel, vagyis, hogy miért válik ismét népszerűvé a Szerbiai Szocialista Párt, miért kerül az ideológiai baloldalra a Demokrata Párt, továbbá, hogy a haladók miért szereznek 2014-ben óriási támogatást a választásokon.

A pártrendszerek változásának nyomon követése nem merül ki pusztán az egyes elmozdulások figyelemmel kísérésével, hanem három pártrendszer-típológián keresztül mutatom be a rezsimet. Ennek keretében Giovanni Sartori típológiájában megvizsgálom, miért lehetett az 1990-es években hegemon pártrendszerről beszélni, illetve milyen jellemzőkkel bír a 2000-es évek többpártrendszere. Másik besorolásban a Stein Rokkan-féle típológiában próbálok meg elhelyezni a pártrendszert, vagyis azt, hogy a jobb-, a bal-, vagy pedig mindkét oldal fragmentáltnak számít-e Szerbiában. Végezetül a 2000-es és 2014-es választásokat elemzem Peter Mair elmélete szerint, vagyis azt, hogyan alakult a pártrendszer nyitottsága és zártsága, és miért ezen a két választáson nyílik ki a pártrendszer.

[Vissza a részletes programhoz](#)

UTCASÁVOK: AZ ALFÖLDI MEZŐVÁROSOK TELEPÜLÉSSTRUKTÚRÁJÁNAK VÁLTOZÁSAI

■
Lovra Éva

Pécsi Tudományegyetem, Pollack Mihály Műszaki és Informatikai Kar, Breuer Marcell Doktori Iskola, Pécs
lovra.eva@gmail.com

■

Az alföldi mezővárosok kialakulására legnagyobb hatással a gazdasági változások és a településeken belül elkülönülő funkciók voltak. Figyelembe véve a hasonló topográfiai és vízrajzi jellemzőket, felfedezhetők azok a karakterisztikák, amelyek az idősík és a szerkezet szempontjából fellelhető különbségeket generálták. Az utak helyzete, irányainak és szerkezetének változásai utalnak az adott időszak (a XVIII. századtól a XX. század végéig) településteremtő erőire és meghatározó viselkedési formáira. A jellemző szerkezet-megváltoztató tényezők között a természeti katasztrófák mellett a gazdaságot, a domináns vezetők hatását és a városon belüli aktualizált problémákat (egészségügyi szempontok, lakáshelyzet, új igények, motoros forgalom megjelenése, lakáshiány) azonosíthatjuk a teljesség igénye nélkül. Ezen tényezők, valamint a vizuális ismeretanyag tanulmányozásával lehetségessé válik az utak és a városon belüli utcasávok változásainak követése a szerkezet és funkciók szempontjából. A különböző vetületű térképek egy rendszerbe való integrálásával a megvalósuló fejlesztések és a létre nem hozott változások ok-okozati tényezői csak a háttérdokumentumok ismeretében elemezhetőek. A különböző időszakok azonos tematika szerinti vizsgálata alapján – amelyek a települést kialakító erőket az utca és a terek tipológiáját is alapul veszi –, beazonosítható az a struktrális változás, amely az adott város jelenlegi képét kialakította. Az infrastruktúra rendszerének történelmi változásaival, annak értékítéletével létrehozható egy olyan rendszer, amely irányvonalakat adhat a jövőbeli fejlesztések terén. A tanulmány célja a rendszer megalapozó vizsgálatainak, a mezővárosok településstruktúra-változásának bemutatása, különös tekintettel az utcasávokra és teresedésekre. A hosszabb távú és megalapozottabb végső, irányadó következtetések levonása több települést felölelő rendszer tanulmányozása után lehetséges.

[Vissza a részletes programhoz](#)

A FELHŐ (CLOUD) ALAPÚ ESZKÖZÖK HASZNÁLATÁNAK IGÉNYE ÉS LEHETŐSÉGEI A VAJDASÁGI KÖZOKTATÁSBAN

■

Simonyi Dénes

Ivan Sarić Műszaki Iskola, Szabadka
denes.simonyi@gmail.com

Kőrösi Gábor

Bolyai Tehetséggondozó Gimnázium és Kollégium, Zenta
imgaboy@gmail.com

Esztelecki Péter

Bolyai Tehetséggondozó Gimnázium és Kollégium, Zenta
peromajstore@gmail.com

■

Napjainkra a technika gyors fejlődésének és viszonylag könnyű hozzáférhetőségének köszönhetően gyökeres változásokat figyelhetünk meg számtalan területen. Átalakulóban van a gazdaság, a szórakozás és az oktatás is. Az iskolákban mára nem a tanár és nem a tankönyv az információ hordozója, ezt felváltotta az internet és a személyi számítógép.

A legtöbb pedagógus az internet és az oktatás szavak hallatán egyből a fejéhez kap, hogy már megint Wikipédia, azonban ha azt, mint az ingyenes felhő alapú eszközök forrását használnánk, akkor ez a kép azonnal máshogy festene. Munkánkban a felhő alapú eszközök oktatásban történő használatával foglalkoztunk. Képet szeretnénk volna kapni arról, hogy a világ többi részén hogyan vélekednek a témáról, valamint azt is meg szeretnénk volna tudni, hogyan viszonyulunk ehhez a mi környezetünkben, a Vajdaságban.

Kutatásunkban a következő kérdésekre próbáltunk választ kapni:

1. Van-e létjogosultsága a felhő alapú eszközöknek az oktatásban?
2. Milyen a tanulók hozzáállása a felhő alapú eszközökhöz? Ismerik-e ezeket az eszközöket, használják-e őket? Ha igen, mire?
3. Milyen a hozzáállásuk a felhő alapú eszközökhöz a tanároknak? El tudnák-e képzelni a *cloud* típusú eszközöket az óráikon?

Felmérésükhöz digitális, online kérdőívet használtunk, melyben a fent említett kérdésekre kerestük a válaszokat. A kérdőívet általános és a középiskolásokkal töltöttük ki úgy, hogy minél átfogóbb képet kapjunk a térségről.

[Vissza a részletes programhoz](#)

AZ IFS-SZABVÁNYOK (INTERNATIONAL FEATURED STANDARDS) ALKALMAZÁSÁNAK LEHETŐSÉGEI ÉS JOGSZABÁLYI KAPCSOLÓDÁSI PONTJAI A SZERBIAI ÉLELMISZER-FELDOLGOZÓ IPARBAN

Kovács Sárkány Hajnalka, Kovács Vilmos

Debreceni Egyetem, AGTC Hankóczy Jenő Növénytermesztési,
Kertészeti és Élelmiszer-tudományok Doktori Iskola, Debrecen
hajnalka.kovac@gmail.com

Az élelmiszeripar egyre jobban specializálódik, az ellátási lánc is megnyúlt.

Míg régebben az élelmiszer-előállító vállalkozások maguk juttatták el termékeiket a fogyasztókhoz, mára már ez a feladat többlépcsős, és több szereplő közreműködésével történik. Annak érdekében, hogy az élelmiszerbiztonság ne sérüljön, és megvalósuljon a termékek nyomon követése, valamint hatékonyabb legyen a kommunikáció az élelmiszerlánc szereplői közt, elengedhetetlen a szabványosítás.

Az iparág résztvevői felismerve ezt a speciális helyzetet, saját szabványokat dolgoztak ki és alkalmaztak. Egy ilyen szabványcsalád az IFS.

Munkánkban bemutatjuk az IFS-szabványcsaládot, megvizsgáljuk alkalmazási lehetőségét a szerbiai élelmiszeriparban, valamint elemezzük azokat a szerbiai jogszabályi előírásokat, amelyek élelmiszerbiztonsági szempontból támogatják az IFS-szabvány(ok) bevezetését és alkalmazását. Kitérünk azon jogszabályi előírásokra is, amelyek megnehezítik a szabvány előírásainak a hatékony alkalmazását.

[Vissza a részletes programhoz](#)

A TERMÉKFEJLESZTÉS MINŐSÉGÜGYI TÁMOGATÁSA VAJDASÁGI ÉLELMISZER-ELŐÁLLÍTÓ CÉGEKNÉL

Kovács Vilmos, Kovács Sárkány Hajnalka

Debreceni Egyetem, AGTC Hankóczy Jenő Növénytermesztési, Kertészeti és Élelmiszer-tudományok Doktori Iskola,
Debrecen

vilmos.kovac@gmail.com

Marosi Tibor

Szegedi Tudományegyetem, Mérnöki Kar, Szeged

Az ISO 9001:2008 minőségirányítási szabvány a legszélesebb körben elterjedt szabványügyi szervezet, amely egy nemzetközileg elfogadott és elismert követelményrendszert jelent. Egységes iránymutatást jelent, amely a vállalkozás méretétől, tevékenységétől, működésétől függetlenül alkalmazható a gazdasági szektor bármely területén, így akár az elsődleges termelés során is. A kiéleződő verseny egyre inkább arra kényszeríti a vállalatokat, hogy a minőségelvet az egész vállalatra alkalmazzák. A minőségirányítási rendszer biztosítja a cégen belüli folyamatok áttekinthetőségét és a tevékenységek ésszerű dokumentálhatóságát, lehetővé teszi a folyamatok napi irányíthatóságát. A szabvány egyik alapkövetelménye a folyamatos fejlesztés, amelynek ki kell terjednie a rendszer, a folyamatok és a termékek fejlesztésére is. A termékfejlesztés napjainkban már alapvető vevői elvárás, mivel az igények fokozatosan változnak, amit csak továbbfejlesztett, átalakított vagy teljesen új termékekkel lehet kielégíteni, s ehhez nagyban hozzájárul a termékek életciklusának lerövidülése is. Maga a termékfejlesztés irányulhat a már meglévő termékekre és új, eddig még nem gyártott termékekre is. A szabvány előlátja a tervezés és fejlesztés szabályozását, 7.3. pontja szabályozza a termékek fejlesztésének és lépéseinek a menetét, így keretet nyújt a termékfejlesztéshez. Az ISO 9001-es szabvány összehangolható a környezetközpontú irányítási és élelmiszer-biztonsági irányítási szabványok követelményeivel, megkönnyítve az együttes alkalmazást, esetleg integrálást.

Munkánkban bemutatjuk a minőségirányítási és élelmiszer-biztonsági szabványok tervezésfejlesztéssel kapcsolatos követelményeit és alkalmazhatóságát. Kérdőíves felméréssel megvizsgáltuk, mennyire alkalmazzák a minőségirányítási és élelmiszer-biztonsági szabványokat a vajdasági élelmiszer-előállító és -forgalmazó vállalkozások, továbbá a termékfejlesztés gyakorlati megvalósulásának módjait (saját fejlesztés, kihelyezett folyamat, együttműködések más intézményekkel).

[Vissza a részletes programhoz](#)

TÁRSADALOMTUDOMÁNYOK ÉS MŰVÉSZETEK

A BOSZNAI OKKUPÁCIÓ MINT TARTÓS IRODALMI IHLET

Száz éve hunyt el Dankulov Péter (1855–1914)

Németh Ferenc

Újvidéki Egyetem, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka
erikazambo@eunet.rs

Amikor 1878. július 29-én kezdetét vette a boszniai okkupáció, az Osztrák–Magyar Monarchia mozgósított katonái között volt 1200 felfegyverzett gyalogos is a nagybecskereki 29. császári és királyi gyalogezredből. Velük együtt vonult be a nagybecskereki irodalmi és színházi élet egyik külön alakja, a több nyelvet beszélő vármegyei hivatalnok, író, drámaíró és színész, Dankulov Péter (1855–1914). A megszállás során tapasztalt háborús másságot, a muzulmán szokáskultúra egzotikus megnyilatkozásait, valamint gazdag háborús élményanyagát utána kötetbe is foglalta (*Kalandos élményeim a boszniai okkupációból*. Nagybecskerek, 1907). Amellett, a boszniai okkupáció ihletése nyomán, Nagybecskereken sikeresen színpadra is állított néhány történetet (*A semecei fekete fejedelem*, 1897; *Strafunok*, 1901). Ezekben érzékeltette a másság egzotikumát, a kultúrák, a hagyományok és a szokások ütközését, valamint a tapasztalt háborús fanatizmust. Bosznia okkupációja vitathatatlanul érzékeny módon érintette az ottani lakosságot, annak szokáskultúráját, nyelvét stb. A hadművelet során alapjában véve lépten-nyomon idegen kultúrák ütköztetéséről, szembehelyezéséről, idegen értékrendszer érvényesítéséről volt szó, s mindez komoly demográfiai következményekkel járt. Dankulov számára a boszniai hadműveletek legemlékezetesebb eseménye a felkelők vezérének, Hadzsi Lójának az elfogatása volt, amelyben tolmácsként vett részt, s melynek történetét külön fejezetben meséli el az olvasónak. A méltatlanul elfeledett Dankulov Péter írói opusa azért egyedülálló a bánáti irodalom történetében, mert nála a boszniai okkupáció, amelyet személyesen megtapasztalt, tartós irodalmi ihletnek/élménynek bizonyult, egy életen át annak történeteit írogatta ki magából. Halálának századik évfordulója jó alkalom, hogy nevét, munkásságát elragadjuk a feledéstől.

[Vissza a részletes programhoz](#)

RÖP-MANIPULÁCIÓ

Takács Izabella

Újvidéki Egyetem, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka

bella.takacs@magister.uns.ac.rs

A cikk a röpcédulák nyelvi jelentésrétegeit vizsgálja egy konkrét időszakban: az 1999-es NATO-bombázások idején. Ez a politikai manipulációs eszköz a kormány propagandagépezetének szolgálatában állt, s hangsúlyossá vált a háború idején. Dolgozatunk a nyelvi mechanizmusokra és eszközökre fókuszál, ismerteti az Ellenállás Mozgalom és a NATO által terjesztett, hasonló jellegű röpiratok nyelvi és képi anyagát. A politikai kiadványok reprezentatívan tükrözik nyelvezetükkel, képi anyagukkal a sorok közötti mondandót. A politika nyelve a hatalom nyelve, a hatalomé, amely legitimitását fenn kell hogy tartsa nyelvi eszköztárával, hogy hatalmon is maradjon.

[Vissza a részletes programhoz](#)

KÉT NYELV EGY ELMÉBEN, AVAGY A KONFLIKTUSFELOLDÁS KÉPESSÉGE KÉTNYELVŰEKNÉL

■
Grabovac Beáta

Budapesti Műszaki Egyetem, Pszichológia Doktori Iskola, Kognitív Tudományok, Budapest
Újvidéki Egyetem, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka
beagrabovac@gmail.com

■

A kétnyelvűség-kutatás az utóbbi évtizedekben a kétnyelvűek nyelvi működése mellett egyre több figyelmet fordít a bilingvális személyek nemverbális megismerő folyamataira.

A kognitív működést vizsgáló feladatokban manapság különböző paradigmák jelennek meg. Egy gyakran használt feladat a Stroop-feladat, melynek lényege kongruens és inkongruens próbák alkalmazása, a cél pedig a félrevezető információ legátlása és a megjelenő interferencia szintjének mérése. Sok más feladat és alterület is létezik, mint például olyanok, amelyek az emlékezeti működést vagy a nyelvek közötti váltási képességet mérik.

Külföldi kutatásokban kétnyelvű előnyt találtak az „interferencia elfojtásában”, vagyis úgy tűnik, hogy a kétnyelvű személyek két egymással versengő válaszlehetőség esetében sikerebben legátolják a hibás reakciót és a feladat értelmében irreleváns információt az egynyelvűekkel szemben.

Az eddigi vizsgálatokban fontos változóként jelent meg a szókincs nagysága, emellett a nyelvtudás szintje is, amelyek a feltételezések szerint meghatározóan hatnak az eredményekre és a kétnyelvű előny kimutatására is.

E kutatások jelentős gyakorlati vonatkozása, hogy az eredmények szerint a kétnyelvűség pozitívan hat a kontrollfunkciók fejlettségén/fejlesztésén keresztül az időskori mentális hanyatlásra, így ennek jelei sok esetben később jelennek meg a kétnyelvű személyeknél (Bialystok, Craik, 2010).

[Vissza a részletes programhoz](#)

A BESZÉDPRODUKCIÓ-KUTATÁS A JAPÁN NYELVBOTLÁSOK TÜKRÉBEN

■
Samu Veronika

Pécsi Tudományegyetem, Nyelvtudományi Doktori Iskola, Pécs
veronikasam@gmail.com

■

Napjainkban a pszicholingvisztika egyik legnépszerűbb kutatási területe a beszédprodukciónak. A beszédprodukciónak viszonylag fiatal kutatási terület, mivel a nyelvtudomány, valamint az 50-es években az alkalmazott nyelvészet részdiszciplínájaként megalakuló pszicholingvisztika kezdetben nem túl nagy érdeklődéssel fordult a témakör felé. Az áttörést Lashley 1951-ben megjelent tanulmánya jelentette, amelyben a szerző rávilágított arra, hogy a mentális tevékenység két különálló szakaszból áll, a tervezési és a kivitelezési szakaszból. Másrészt pedig a „fekete dobozban” zajló bonyolult biológiai mechanizmusokkal (agyi tervezés, irányítás) együtt járó műveletek vizsgálata – vagyis azon rejtett folyamatműködéseké, amelyek felölelik a közlés szándékától a kiejtésig tartó szakaszokat – egy cseppet sem bizonyultak könnyű feladatnak (Huszár 2005).

A beszédprodukciónak-kutatást a pszicholingvisztika berkein belül két irányból közelítették meg: a 60-as években a hezitálások és a néma szünetek analízisével szándékoztak képet kapni a „fekete doboz” beszédprodukciónak során végzett műveleteiről, a 70-es évektől viszont a hangsúlyt a beszédprodukciónak közben megjelenő hibákra, nyelvbottlásokra helyezték, illetve azokra a tervezési szakaszokra, ahol ezek a hibák előfordulhatnak. Úgy vélték, hogy a beszéd közben megjelenő hibák nélkülözhetetlen ismeretekkel szolgálnak a beszédtervezés folyamatáról és a tervezési szintek működéséről (Gósy 2002).

Mivel a beszédprodukciónak járó bonyolult biológiai mechanizmusok működése univerzális, ezért a különböző nyelvekben detektált megakadásjelenségek nagy részében is jelentős átfedések állapíthatók meg, ugyanakkor a megakadásjelenségek vizsgálati eredményeiből kiindulva beszélhetünk nyelvspecifikus sajátosságokról is, amelyek egy adott nyelv lexikai, fonológiai, morfológiai jellemzőinek köszönhetően jelentkeznek.

Dolgozatomban a japán nyelvben előforduló megakadásjelenségek, azon belül is a téves kivitelezések, azaz nyelvbottlások bemutatására vállalkozom, amelyek közül a súlypontot a japán nyelvre jellemző nyelvspecifikus nyelvbottlásokra helyezem. Munkámban Kubozono Haruo, Miyakoda Haruko és Terao Yasushi kutatási eredményeire támaszkodom.

[Vissza a részletes programhoz](#)

AZ INTENZÍV KÖRNYEZETI NEVELÉSI PROGRAM HATÁSA A SZABADKAI ALSÓ TAGOZATOS TANULÓK KÖRNYEZETI ATTITÚDJÉRE

■
Major Lenke

Újvidéki Egyetem, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka
SZTE, BTK Neveléstudományi Doktori Iskola, Szeged
lenkemajor@gmail.com

■
A 2012-ben megtartott Vajdasági Magyar Tudóstalálkozón mutattam be doktori kutatásom tervét, melyben egy környezeti nevelési program kidolgozásának és megvalósításának ötletét vázoltam. Az élményt nyújtó környezeti nevelési program kidolgozásra került, és sikeresen meg is valósult a szabadkai Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar hallgatóinak segítségével. A kéthetes program átfogó bemutatására a 2013-ban megtartott Tudományos Diskurzusok kapcsán került sor.

Megtisztelőnek tartom, hogy az intenzív környezeti nevelési programnak az alsó tagozatos tanulók környezeti attitűdjére gyakorolt hatásairól újra itt, a Vajdasági Magyar Tudóstalálkozón számolhatok be.

A kutatásban 334 Szabadkán tanuló alsó tagozatos diák vett részt 2013 márciusában. A környezeti nevelési program végrehajtását megelőzően és azt követően is megvizsgáltuk a tanulók környezettel kapcsolatos attitűdjét. Jelenlegi munkámban az első mérés eredményeiről számolok be.

A tanulók kiinduló helyzetét vizsgálva megállapíthatjuk, hogy a környezeti attitűdjük pozitív, minden vizsgált skála esetében. A tanulóknak a környezet védelmére irányuló érzelmi és viselkedésbeli motivációja szintén pozitív értékeket mutat. A környezet veszélyeztetéséért felelős tényezők közül a tanulók az utcai szemetetelést, illetve a dohányzást emelték ki mint leginkább környezetromboló elemeket. A környezetszennyezés okait tekintve a tanulók egybehangzóan az embereknek a környezettel szemben tanúsított önző magatartását, valamint a túlzott fogyasztást okolják a környezetszennyezés kialakulásáért.

A kutatás további részében azt vizsgáljuk majd, hogy a kezdeti értékek milyen változásokat mutatnak a környezeti attitűdök terén, a program végrehajtását követően.

[Vissza a részletes programhoz](#)

A LOGIKUS GONDOLKODÁS SZABADKAI MAGYAR KÖZÉPISKOLÁSOK KÖRÉBEN

■
Pesti Csilla

Óbudai Egyetem, Trefort Ágoston Mérnökpedagógiai Központ, Budapest
Újvidéki Egyetem, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka
csilla.pesti@gmail.com

■

Már a 2009. évi PISA-eredmények is rávilágítottak arra, hogy a szerbiai tanulók teljesítménye messze elmarad az OECD-országok átlagától. A 65 országban készített felmérés szerint Szerbia a 45. helyen végzett, de az egyes komponenseket tekintve (olvasás, matematika, természettudományok) is átlag alatti mutatókkal rendelkezett. E jelenség hátterének megértéséhez nem elég csupán nemzetközi összehasonlításban vizsgálni a problémát, szükség van az adott országra, annak egy régiójára, vagy akár egy intézményére irányuló mérések időszakos elvégzésére is.

Ezek figyelembevételével a kutatás célja a szabadkai magyar tanulók logikus gondolkodásának vizsgálata, a tanulási stílussal és egyéb egyéni jellemzőkkel való összevetése, valamint a tényezők közötti kapcsolatrendszer feltárása.

Az empirikus vizsgálat során a Raven-féle Standard Progresszív Mátrix (SPM), illetve a Nehezített Progresszív Mátrix tesztet, a Kolb-féle tanulási stílus meghatározására szolgáló kérdőívet, valamint egy, a tanulási szokásokat feltáró saját kérdőívet alkalmaztam.

A dolgozat részletesen tárgyalja a szabadkai magyar középiskolások logikus gondolkodásának alakulását a tanulmányok előrehaladtával. A szakközépiskolai tanulók részmintáján végzett vizsgálatok rámutattak az intellektuális képességek és a tanulók szakmai alapozó tantárgyból elért eredményei közötti kapcsolat alacsony szintjére. A kutatás eredményei azt mutatják, hogy a szakmai alapozó tantárgyakban jól teljesítő tanulók több mint fele rendelkezik átlagon aluli logikus gondolkodással. E két megállapítás maga után vonja azt a kérdést, vajon mennyire tartós, illetve elégséges az a tanulói tudás, amely mögött nem áll legalább átlagos intellektuális képesség?

A továbbtanulási szándék és a logikus gondolkodás kapcsolatát vizsgálva megállapítható, hogy azon tanulók, akik valamilyen felsőfokú diploma megszerzését tűzték ki célul, nem feltétlenül rendelkeznek magas intellektuális képességekkel. Ez arra enged következtetni, hogy a tanulók önismerete nem tükrözi a valóságot, ami a környezetüktől származó visszajelzések hiányából is eredhet. Éppen ezért a vizsgálat feladata volt az is, hogy a mérések eredményeit és azok értelmezését visszacsatolja a tanulók felé.

[Vissza a részletes programhoz](#)

ORFF ÉS KODÁLY ZENETANÍTÁSI MÓDSZERE

Huszár Elvira

Újvidéki Egyetem, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka

huszarkarnagy@open.telekom.rs

Orff zenetanítási módszere nem kidolgozott módszer. A tanárképzésben sem kizárólagosan követendő mintát akar adni a tanárjelölteknek, hanem felébreszteni bennük saját zenei kreativitásukat – ezzel megadva nekik a kísérletezés örömét és szabadságát. Arról viszont nem esik szó, hogy vajon a tanítókat ki irányítja ebben a kísérletezésben? Merész, szerény véleményem szerint aligha megvalósítható feladat. Tanítóinknak útmutatásra van szükségük.

A Kodály-módszer elfogadott szerte a nagyvilágban, Japánban, Kanadában, Oroszországban, Ausztráliában, az Egyesült Államokban stb. számos iskola dolgozik ezzel a módszerrel. A mai kutatások is azt bizonyítják, hogy a Kodály-koncepció már nem kísérlet, ez már világszerte kipróbált, elfogadott, következetes és egységes zenetanítási módszer, amely elvezet az óvodáskortól egészen a felsőoktatásig. Kanadában – Roberta Catorea és tudományos munkatársai révén – a legfrissebb adatok, kísérletek támasztják alá, hogy a Kodály-módszer napjainkban is a leghatékonyabb zenetanítási módszer, ugyanis bizonyítottan általa juthatunk el a legrövidebb úton a zenei írás-olvasás műveletéig: amit látunk, azt el tudjuk énekelni, amit hallunk, azt le tudjuk írni.

[Vissza a részletes programhoz](#)

VILÁGHÁLÓ ÉS TUDÁSTÉRKÉP

Egy kérdőíves felmérés nyomán*

■
Pásztor Kicsi Mária

Újvidéki Egyetem, Bölcsészettudományi Kar, Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék
samageto@eunet.rs

■

Jelen kutatás egy minisztériumi projektum részét képezi (l. lábjegyzet), amelynek keretében az internetes nyelvhasználat különféle szempontjait vizsgálom.

Módszerét tekintve a vizsgálat egy kérdőíves felmérésen alapul, az adatközlőket pedig olyan vajdasági egyetemi hallgatók közül válogattam, akik magyar tannyelvű oktatásban részesülnek. A kutatás jelen szakaszában a mintavétel csupán az Újvidéki Egyetem Bölcsészettudományi Karának Magyar Nyelv és Irodalom Tanszékén alapképzésben részesülő hallgatókat öleli fel, a későbbiek során azonban a kutatást szeretném kiterjeszteni egyéb karok diákjaira is (többek között a szabadkai Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar hallgatóira).

A kérdőív tulajdonképpen három kérdéscsoportot tartalmaz: az első csoport az adatközlők nyelvészeti hátterére és családon belüli, illetve egyéni nyelvhasználati jellemzőire kérdez rá, a második az internethez való hozzáférésükre, számítógép-használati és internetező szokásaikra vonatkozik (különös tekintettel internetezésük céljaira, ezen belül pedig az internetnek a tanulás, illetve ismeretszerzés médiumaként való alkalmazására), a harmadik csoport viszont a megkérdezettek attitűdjeit kutatja az internetes nyelvhasználatra vonatkozóan. Ez utóbbi csoportra adott válaszokat azonban majd csak egy későbbi tanulmányban tervezem elemezni, jelen felszólalásomban viszont elsősorban a második kérdéscsoportra összpontosítanék, tehát azokra a kérdésekre, amelyek hallgatóink internetes kultúrájára és tájékozottságára vonatkoznak. A globális információs társadalom tudományos expanziójának korában ugyanis, amikor a hagyományos oktatási módszereket is egyre inkább az IKT-környezetben zajló konstruktivista tanítási módszerek (az e-tanulás formái) váltják fel világszerte, rendkívül fontos, hogy hallgatóink megtanulják használni és megfelelő módon felmérni, értékelni a rendelkezésükre álló összes információforrás nyújtotta lehetőségeket, beleértve ide mind a hagyományos (nyomatott) forrásokat, mind pedig az internetet és a webet is. Ez utóbbi digitalizált és hipertexttel ellátott (multimediális) adat- és tudásbázisai ugyanis sokkal komplexebb bevésést tesznek lehetővé a tanulás folyamata során, mint a csupán nyomtatott szöveg révén elsajátítható ismeretek.

Ilyen szempontból ez a felmérés részben felvázolhatja számunkra azt a tudástérképet, amely jelen pillanatban a megkérdezett hallgatók internetes tájékozottságára enged következtetni, ez viszont segíthet az oktatási stratégiák majdani felépítésében is.

[Vissza a részletes programhoz](#)

* A kutatás a Szerb Köztársaság Oktatásiügyi, Tudományos és Technológiai Fejlesztési Minisztériumának 178017-es számú projektuma keretében készült

SZOCIOLINGVISZTIKAI SZEMPONTOK AZ ANYANYELVI NEVELÉSBEN

■
Vukov Raffai Éva

Újvidéki Egyetem, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka
eva.vraffai@gmail.com

■

Amikor az anyanyelv a tágabb közegben kisebbségi nyelvként jelenik meg, másként alakul az anyanyelv helyzete, a hozzá fűződő nyelvi attitűdök és a nyelvhasználat maga is. Ezzel együtt az anyanyelvi nevelés módszertanának is tükröznie kell az adott nyelvi helyzetet, olyan elemekkel kell számolni a tantárgy oktatása során, amelyek egy nyelvileg nagymértékben homogén közösségben nem biztos, hogy felmerülnek. Vajdaságban általánosan elterjedt nyelvhasználati jelenség a suksükölés, a kijelentő és a felszólító igemód egybeesése -t végű igék esetében. Az anyanyelvi nevelés gyakorlata, tanterve és tankönyvei didaktikailag, logikailag és pszichopedagógiaiilag, valamint nyelvészei szempontból sem képesek kezelni ezt és más olyan hasonló jelenséget, amely markáns eltérést mutat a tanulók nyelvváltozata és a sztenderd nyelvváltozat között.

Előadásomban az anyanyelvi tantárgypedagógia – de ezzel együtt a célzott, alsós korosztály tanterveinek, tankönyveinek kialakítására vonatkozó – szociolingvisztikai szemléletű megközelítés érveivel, megvalósítási lehetőségeivel foglalkozom. Kétnyelvű környezetben, kisebbségi nyelvet használva, speciális feladatok ellátására kell felkészülniük a tanítóknak. A tankönyvek szövegeinek nyelvezete a sztenderd magyar nyelvváltozatot türozi minden szinten, ezáltal nagy eltérést mutat a vajdasági alsó tagozatos gyerekek nyelvhasználatához képest.

A szociolingvisztikai szemléletmód számos olyan kérdést is felvet, amelyek a nyelvi nevelés során fogalmazódnak meg. Már magának az előíró attitűdnek leíróval való felcserélése lehetőséget nyújt a különböző egymás mellett élő minőségek, formák, jelenségek együttes elfogadására, a bipolaritás létjogosultságának hangsúlyozása megoldást jelenthet a különböző nyelvváltozatok, nyelvi változók megfelelő kezelésére, a hozzájuk kötődő elfogadó attitűd kialakítására.

[Vissza a részletes programhoz](#)

NYELVJÁRÁSI ATTITÚDOK A HASZNÁLATKÖZPONTÚ, FUNKCIONÁLIS NYELVTANÍTÁS TÜKRÉBEN*

■
Kovács Rác Eleonóra

Újvidéki Egyetem, BTK, Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék
kalic@tippnet.rs

■

Az utóbbi évek sikertelen anyanyelvoktatása a magyar kisebbségek körében a Kárpát-medencében új anyanyelvi tantervek kidolgozását tette szükségessé, melyeknek célja, hogy a magyar közösségek a jövőben is megőriz- zék identitásukat, anyanyelvüket és kultúrájukat. Ennek egyik feltétele az anyanyelv, pontosabban az egyes anyanyelvváltozatok szituációorientált használata.

A Kárpát-medencében kisebbségben élő magyar ajkú és tannyelvű iskolások anyanyelvoktatását illetően a következő általános problémával állunk szemben: a magyar országhatáron kívül kisebbségben élő magyar ajkú iskolás korosztály nyelvjárási alapú regionális anyanyelvváltozattal érkezik az iskolákba. A magyar anyanyelvi tantervek mindezt nem veszik figyelembe, mivel kizárólag a magyar köznyelvre és irodalmi nyelvre építik az anyanyelvi órákat, mintha a nyelvjárások nem is léteznének. Ennek apropójaként bemutatjuk azokat a felkutatott nyelvjárási attitűdöket, melyek nyomán bizonyítást nyer az új anyanyelvi tantervek kidolgozásának szükségessége.

A Kárpát-medencei magyar anyanyelvű iskolások körében végzett nyelvjárási attitűdkutatásokban a következő főbb attitűdjegyeket különböztetjük meg: a kutatások kitérnek a nyelvjárások fogalmi jegyeire, a nyelvjárások nyelvhasználati színtereire, a nyelvjárások szépségének és szeretetének megítélésére, a nyelvjárást beszélő egyé- nek mások általi véleményezésére, a nyelvjárások stigmatizáltságára és rejtett presztízsére, valamint a nyelvjárás és a lokális identitás kapcsolatára.

[Vissza a részletes programhoz](#)

* A kutatás az Újvidéki Egyetem Bölcsészkarának a Szerb Köztársaság Oktatásügyi és Tudományos Minisztériuma által támogatott Kisebbségi nyelvi, irodalmi és kulturális diskurzusok Délkelet- és Közép-Európában című 178017. számú projektuma keretében készült.

A VAJDASÁGI MAGYAR DOKTORANDUSZOK TUDÁSTÉRKÉPE

Novák Anikó, Rózsa Rita

Vajdasági Magyar Doktoranduszok és Kutatók Szervezete, Szabadka

uneco84@gmail.com

Milyen utakat járnak be a vajdasági magyar doktoranduszok tanulmányaik és munkavállalásuk során? Hogy néz ki a vajdasági magyar utánpótlás tudástérképe? Az előadás e kérdésekre próbál választ adni az ARANYMET-SZÉS 2013 – Kárpát-medencei doktorandusz életpálya-vizsgálat vajdasági eredményei alapján. E kutatás a Magyar Tudományos Akadémia Domus programja keretében Szlovákiában, Ukrajnában, Romániában és Szerbiában valósult meg Papp Z. Attila és Csata Zsombor vezetésével a vizsgált országok doktorandusz szervezeteinek közreműködésével (TéKa Szlovákiai Magyar Fiatalok Tudományos és Kulturális Társulása, Momentum Doctorandus, a Romániai Magyar Doktoranduszok és Fiatal Kutatók Szövetsége, Vajdasági Magyar Doktoranduszok és Kutatók Szervezete).

A vajdasági magyar doktoranduszok 62 százaléka Magyarországon, 32 százaléka Szerbiában, 6 százaléka pedig más országban végzi doktori tanulmányait. A fiatalok tanulmányi migrációs útvonalaiából fontos következtetések vonhatóak le, melyek egyaránt lényegesek a vajdasági magyar és a Kárpát-medencei magyar közösség számára.

[Vissza a részletes programhoz](#)

A FELSŐOKTATÁS TÁRSADALMI NEMEK SZEMPONTÚ HELYZETKÉPE

■

Lendák-Kabók Karolina

Újvidéki Egyetem, Interdiszciplináris és Multidiszciplináris Központjának (ACIMSI) Társadalmi nemek doktori tanulmányai
karolina.lendak@uns.ac.rs

■

Személyiségünk intellektuális, érzelmi és szociális fejlődését az állandó tanulás és továbbképzés biztosítja. Az oktatást, kimagasló társadalmi jelentősége miatt, törvények szabályozzák. A törvényrendeletek és a statisztikai adatok segítségével betekintést nyerhetünk egy adott ország oktatási politikájába, és felmérhetjük annak sikerességét is. E dolgozat célja Szerbia felsőoktatásának áttekintése társadalmi nemek szempontjából. A szerb alkotmány külön rendelettel szavatolja a nők és a férfiak egyenlőségét. A felsőoktatásról szóló törvény előírásai szerint, a felsőoktatásban azok a diákok tanulhatnak, akik előzőleg megszerezték a középiskolai diplomájukat, a faji és szexuális hovatartozásuktól, nemzeti és szociális háttérüktől függetlenül. A diszkrimináció tilalmáról szóló törvény tiltja az oktatásra vonatkozó diszkriminációt. A nemi egyenjogúságról szóló törvény előírásai szerint tiltott a diszkrimináció az oktatási intézmények és a szakképzésre irányuló intézmények keretein belül. A nemzeti stratégia elsődleges célja a nők helyzetének javítása és a nemi egyenjogúság előmozdítása, az esélyegyenlőség megvalósítása az oktatás terén, illetve az esélyegyenlőség szempontjainak az oktatásba való integrálása. Az oktatásfejlesztési stratégia 2020-ig viszont egyáltalán nem említi az esélyegyenlőséget mint szempontot az oktatás terén. A Statisztikai Évkönyvek (2009–2012) adatai alapján észlelhető a nemi szegregáció a felsőoktatásban. Az egyetemi hallgatók összlétszámának 55%-a nő ugyan, de részvételük nagyarányú a tipikusan „nőies foglalkozásokban”, melyek alatt elsősorban a humán tudományokat értjük, és azokon belül is a tanári szakágakat. A női hallgatók az összlétszámának mindössze 1/3-át képezik a műszaki és az informatikai szakokon. Mivel a műszaki és az informatikai tudományágakból származó innovatív technológiák kulcsfontosságú elemei a társadalom előrehaladásának és fejlődésének, ezért szükséges a nők képviseltségének a javítása ezeken a területeken. A műszaki és az informatikai egyetemeken a tehetséges és kimagasló eredményt elért női hallgatóknak odaítélt ösztöndíjakkal, olyan kvóták bevezetésével, amelyek szabályozzák a költségvetésből pénzelt hallgatók nemi összetételét, valamint a műszaki és az informatikai tudományok népszerűsítését célként kitűző civil szervezetek megalakításával.

[Vissza a részletes programhoz](#)

IGEKÖTŐ-HASZNÁLATI HELYZETKÉP

Katona Edit

Újvidéki Egyetem, Bölcsészettudományi Kar, Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék

gerjo@sabotronic.co.rs

A dolgozat főként középiskolai tanulók nyelvhasználati szokásait vizsgálja írásbeli dolgozatok tanúságtételére hivatkozva és az igekötő-használati sajátosságokat felmérő feladatlap alapján. A kutatás elsősorban arra keres választ, a tanulók nyelvhasználata milyen szintű anyanyelvi kompetenciáról árulkodik, mi lehet az oka az igekötő-tévesztésnek, igekötőcserének? Mennyiben érvényesül az igekötők eredeti, irányjelölő jelentése? A tanulók milyen neologizmusokkal élnek? Az új igekötős igék milyen új árnyalatot, akcióminőséget fejeznek ki? A szokatlannak vélt igekötő-használat háttérében megbújnak-e kognitív szempontok, nyelvjárási vagy interferenciajelenségek?

A kutatás eredményei egy korábbi iskolai felmérés, az igekötő költői szóalkotásban betöltött szerepének és a kontrasztív nyelvészeti vizsgálatok kapcsolatrendszerének tükrében nyernek valódi jelentést.

[Vissza a részletes programhoz](#)

KOHERENCIA, LEXIKAI KOHÉZIÓ ÉS ISMÉTLÉS A BESZÉLT NYELVI ÉLETTÖRTÉNETEK BEN

Laki Boglárka

Újvidéki Egyetem, Bölcsészettudományi Kar, Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék, Újvidék
bogica@stcable.net

A dolgozat beszélt nyelvi élettörténetek koherensségét tanulmányozza kognitív megközelítésben, melynek során rámutat arra, hogy e szövegek elsősorban szövegalkotási minták (sémák), és a visszaemlékezési mechanizmus alapján szerveződnek. A tanulmány a lexikai ismétlés szövegszervező funkciójának megvalósulását is vizsgálja a módosított Hoey-féle modell alapján. A szerző tanulmányában arra keresi a választ, milyen módon és milyen hatékonysággal alkalmazható e modell a dialogikus élettörténeti narratívák lexikai ismétlésmintázatok által létrehozott kohéziójának és koherenciájának elemzésére, valamint megkísérel összefüggést találni az ismétléstípusok és a szövegminőség, vagyis a kvantitatív és kvalitatív tényezők között.

[Vissza a részletes programhoz](#)

TERMÉSZETTUDOMÁNYOK ÉS MŰSZAKI TUDOMÁNYOK

VONAL MENTI KERESÉSEN ALAPULÓ FILTER MÓDSZEREK ELEMZÉSE

■
Rožnjik Andrea¹, Péics Hajnalka²

Újvidéki Egyetem, Építőmérnöki Kar, Szabadka¹

Újvidéki Egyetem, Építőmérnöki Kar, Szabadka²

peics@gf.uns.ac.rs

■

2002-ben megjelent a nemlineáris sima függvényekkel megadott, feltételes optimalizálási feladatok megoldására a filter módszer. A módszer jellegzetessége, hogy a büntetőfüggvényt lecserélték egy filterre. A közelítésekben a filter a célfüggvény értékéről és a feltételtől való eltérés mértékéről tartalmaz adatokat. A filter módszer lényege az, hogy egy lehetséges új közelítés akkor lesz elfogadott, ha nincs benne a filterben. Ez azt jelenti, hogy az új közelítésben vagy csökken a célfüggvény értéke, vagy pedig csökken a feltétel eltérésének a mértéke.

Olyan feltételes optimalizálási feladatokon elemeztük a vonal menti keresésen alapuló filter módszereket, amelyeknél a megengedett halmaz leírásában csak egyenlőségek szerepelnek. A feladatokban a célfüggvények és a feltételt meghatározó függvények nemlineárisak és simák. A CUTE-kollekció néhány feladatán megvizsgáltuk, hogy a lépések másodfokú korrigálása, valamint a Lagrange-szorozók lépéshossza hogyan hat ki az algoritmus sikerességére. A kutatás során összehasonlítottuk a másodfokú korrigálás különböző változatait.

[Vissza a részletes programhoz](#)

KÉSLELTETETT DIFFERENCIÁL- ÉS DIFFERENCIAEGYENLETEK POZITÍV MEGOLDÁSÁRA VONATKOZÓ EGZISZTENCIATÉTELEK ÁLTALÁNOSÍTÁSA

Péics Hajnalka¹, Rožnjik Andrea²

Újvidéki Egyetem, Építőmérnöki Kar, Szabadka¹

Újvidéki Egyetem, Építőmérnöki Kar, Szabadka²

peics@gf.uns.ac.rs

Tekintsük meg az

$$x'(t) + \sum_{i=1}^n p_i(t)x(t - \tau_i(t)) = 0, \quad t \geq t_0$$

késleltetett differenciálegyenletet és az

$$a_{n+1} - a_n + \sum_{i=1}^m P_i(n) a_{n-k_i(n)} = 0, \quad n = n_0, n_0 + 1, \dots$$

diszkrét idejű differenciaegyenletet. A munkában néhány, a késleltetett differenciálegyenlet és diszkrét idejű differenciaegyenlet pozitív megoldására vonatkozó egzisztenciátétel általánosítására kerül sor. A bizonyítások során az általánosított karakterisztikus egyenletet alkalmazzuk, kiemelve a differenciálegyenletek és a diszkrét idejű differenciaegyenletek elmélete közötti analógiát.

[Vissza a részletes programhoz](#)

PARAMÉTERES INVERZIÓS MÉRÉSI MÓDSZER A FEDÉSI KETTŐSCSILLAGOK SPEKTROFOTOMETRIAI KUTATÁSÁBAN

■
Vincze István

Belgrádi Csillagvizsgáló Intézet, Belgrád
ivince@aob.rs

■

Statisztikai kimutatások szerint a csillagoknak legalább fele kettős vagy többszörös csillagrendszerbe sorolható. Már ez a tény is elég indok arra, hogy a kettőscsillagok a csillagászati kutatás egyik legfontosabb területét képezzék. A kettőscsillagok segítségével a csillagok egyes fizikai tulajdonságait sokkal egyszerűbben és pontosabban meg lehet határozni, mint az egyedülálló csillagok esetében. Ez különösképpen igaz a fedési kettőscsillagok esetében, hiszen a két csillag alkalomadtán fedésbe kerül egymással, változást okozva ezzel a mért fényességben és színképben. A fényességváltozás mértéke a pályaelemektől, a komponensek geometriai (a komponensek távolságától, a csillagok sugarától stb.) és fizikai tulajdonságaitól (a komponensek hőmérsékletétől, felületi fényességük eloszlásától stb.) függ. A fényességváltozást (fénygörbét) fotometriai műszerekkel tudjuk mérni, amiből kellő módszerek alkalmazásával hasznos ismereteket tudhatunk meg a csillagokról. A fedési kettőscsillagok színképében is periodikus változásokat észlelünk. A legszembetűnőbb változás a színképvonalak periodikus eltolódása, amely a csillagok keringése során jelentkező Doppler-effektus miatt jön létre. Az eltolódás mértéke a periódus ideje alatt, a radiális sebességgörbe, a fénygörbéhez hasonlóan, hasznos ismereteket szolgáltat az egyes pályaelemekről és a komponensek fizikai tulajdonságairól.

Ebben a cikkben korai típusú fedési változócsillagok példáján keresztül mutatjuk be a paraméteres inverziós mérési módszer alkalmazását a fedési kettőscsillagok spektrofotometriájában. Rendhagyó kutatási eredményünk, hogy némely forró kettőscsillagokból álló rendszerek egyik komponense körül gázkorong jelenlétét mutattuk ki olyan esetben is, amelyben a jelenlegi elméleti kritériumok szerint gázkorong nem alakulhat ki. Eredményünkkel kérdésessé tettük az elméleti kutatásból eredő kritériumok helyességét.

[Vissza a részletes programhoz](#)

AZ EPESAV ION MICELLA ÁTLAGOS AGGREGÁCIÓS SZÁMA: HIDROFÓB FELÜLET ÉS H KÖTÉS

■
Pósa Mihály

Orvosi Kar, Gyógyszerészeti Tanszék, Újvidéki Egyetem, Újvidék
mihaljp@uns.ac.rs

■

Az epesav ionok szteroid vázas amfil molekulák, amelyek a kritikus micelláris koncentráció (CMC) környékén aggregátumokat – micellákat képeznek. A micellák magja hidrofób, a külső felületük pedig hidrofil. A micellák hidrofób magja képes befogadni a szintén hidrofób vendégmolekulákat, ilyenek pl. a vízben rosszul oldódó gyógyszerek [*], [**]. Orvosi-gyógyszerészeti kutatásra különösen alkalmasak a kólsav, deoxikólsav és a kenodeoxikólsav oxo származékai, ugyanis ezeknél az epesavszármazékoknál kisebb a molekulák hidrofób felülete, azaz a sejtmembránroncsoló toxikus hatásuk.

Az epesav ion micellák csak néhány építőelemből állnak. Termodinamikai elemzéssel ki lehet mutatni, hogy a szteroidváz hidrofób felületének a nagysága arányos a micella átlagos aggregációs számával ()[***]:

$$\ln k = \frac{a - \bar{b}c}{\bar{b}RT} - \frac{\ln \text{CMC}}{\bar{b}} \bar{n} \quad (1),$$

const.

ahol az $\ln k$ – kromatográfiás retenciós koefficiens (reverz fázisú HPLC) – a szteroidváz hidrofób felületével (a molekula konvex síkja) arányos érték. Bizonyos epesav ion micellák eltérnek az (*) egyenlettől (kólsav ion, 7-oxo-deoxikólsav ion). Ezeknél az epesav sóknál a micella aggregációs száma nagyobb, mint azt a molekula hidrofób felülete alapján várnánk. A jelenség azzal magyarázható, hogy ezek az epesav ionok szteroid váza C₁₂-α-axiális OH-csoportot tartalmaz, amelyet nem árnyékol le a szteroidváz D gyűrűje [****], s így az ilyen epesav ionok laterális H-kötést képesek létesíteni a micellában egy másik epesav ionnal.

[Vissza a részletes programhoz](#)

-
- * M. Pósa: Hydrophobicity and Self-association of Bile Acids with a Special Emphasis on oxo Derivatives of 5-β Cholanolic Acid, *Current Organic Chemistry* 16(16) (2012) 1876–1904.
- ** M. Pósa: QSPR study of the effect of steroidal hydroxy and oxo substituents on the critical micellar concentrations of bile acids, *Steroids* 76(1–2) (2011) 85–93.
- *** M. Pósa, A. Szebenyi: Determination of the number average aggregation numbers of bile salt micelles with a special emphasis on their oxo derivatives – the effect of the steroid skeleton, *Biochimica et Biophysica Acta – General Subjects* 1840 (2014) 1072–1082.
- **** M. Pósa: Human indices of hydrophobicity in bile acids and compared with new developed and conventional molecular descriptors, *Biochimie* 97 (2014) 28–38.

EPESAVAK ÉS SZÁRMAZÉKAIK KÉTDIMENZIÓS ASSZOCIÁCIÓJÁNAK VIZSGÁLATA LANGMUIR MÉRLEG KÍSÉRLETEKBEN*

■
**Szekeres Márta¹, Pósa Mihály², Csanádi János³, Škorić Dušan³, Illés Erzsébet¹,
Tóth Y. Ildikó¹, Tombácz Etelka¹**

¹ Szegedi Egyetem, Természettudományi és Informatikai Kar, Fizikai Kémiai és Anyagtudományi Tanszék,
Vizes Kolloidok Kutatócsoport, Szeged

² Újvidéki Egyetem, Orvostudományi Kar, Gyógyszerészeti Tanszék, Újvidék

³ Újvidéki Egyetem, Természettudományi-matematikai Kar, Újvidék
szekeresma@yahoo.com

■
Epesavak (bile acids – BA) és származékaik kétdimenziós asszociációját vizsgáltuk vizes fázis felszínén szétterített Langmuir-filmekben. Ismeretes az epesavak különböző asszociátumainak kivételes oldódás-elősegítő (szolubilizáló) képessége, melynek révén ezek a molekulák alkalmasak lehetnek gyógyszerhatóanyag-szállító szupramolekuláris szerkezetek kialakítására. A jó zsírsav szolubilizálóképességükkel párhuzamosan azonban ezek a vegyületek toxikusak, mivel könnyen oldják a sejtmembránokat is. Gyógyszerhatóanyag-szállítási célra ezért csak olyan epesavszármazékok használhatóak, amelyek szolubilizálóképessége alacsony toxicitással párosul. Olyan BA-származékokat szintetizáltunk, amelyekben az OH-csoportokat oxo-csoportok helyettesítik, és így a hidrofilitás növelésével csökkentettük a molekulák toxicitását. Langmuir-film kísérletekben vizsgáltuk, hogyan befolyásolja az oxo-származékok kétdimenziós asszociációját az oxo-csoportok száma és molekulán belüli elhelyezkedése. Kétlépcsős asszociációt figyeltünk meg. Az első lépés H-hidak kialakulása volt a BA-molekulapárok között, majd második lépésben a H-hidakkal összekapcsolt dimerek nagyobb egységekké formálódtak hidrofób kölcsönhatáson keresztül. Az oxo-csoportok számának növekedése az OH-csoportok rovására fokozatosan csökkentette a H-hidas dimerképződés lehetőségét, és ennek következményeként a hidrofób asszociációt is.

[Vissza a részletes programhoz](#)

* A kutatás a HUSRB1002/214/193 BANAMOCA Magyarország–Szerbia IPA Határon Átnyúló Együttműködési Program keretében valósult meg, az Európai Unió társfinanszírozásában.

TWEEN 60 DEOXIKÓLSAV ION VEGYES MICELLA RENDSZERÉBEN A DEOXIKÓLSAV PKA ÉRTÉKEI

Farkas Zita, Murényi Tihomér, Kosta Popović, Vesna Tepavčević, Szebenyi Anna, Pósa Mihály
Újvidéki Orvostudományi Egyetem, Gyógyszerészeti Kar
zitafarkas2212@gmail.com

Az epesav ionok olyan amfil molekulák, amelyek képesek arra, hogy vegyes micellákat alkossanak más felületaktív anyagokkal vizes oldatokban. Ebben a munkában a deoxikólsav (DHA) pK_a értékeit határoztuk meg olyan rendszerben, ahol a DHA-ionok a Tween 60-nal (T60) vegyes micellákat képeznek. Vizsgáltuk a bináris micelle összetételének és az oldat ionerősségének a hatását a DHA pK_a értékeire.

A bináris vegyes micella T60-as mol törtjének a növekedésével a DHK pK_a értékek növekednek. Ugyanis ha a micellában a T60-as molekulák száma emelkedik, akkor a vegyes micella átmérője (nagysága) is növekszik. Tehát csökken a T60-as radiális eloszlású molekulák közötti szabad tér (melyeket vízmolekulák töltenek ki). Így a micelláris DHK-molekulák szteránvázának β és C7 laterális hidrofób felületének a hidratációja csökken, ez pedig a micelláris DHK kémiai potenciáljának a csökkenéséhez vezet. A micelláris nem ionizált DHK-molekulák kémiai potenciálja nagyobb mértékben csökken mint a DHK-ionoké, tehát DHK-ionok protonálási egyensúlya a DHK nem ionizált molekulák irányába tolódik el.

[Vissza a részletes programhoz](#)

ÖSZTRON SZÁRMAZÉKOK ÉS NEMSZTEROID 17 β -HIDROXISZTEROID-DEHIDROGENÁZ-1 GÁTLÓK TUMORELLENES HATÁSAINAK VIZSGÁLATA

■
Berényi Ágnes, Zupkó István

Szegedi Tudományegyetem, Gyógyszerésztudományi Kar, Gyógyszerhatástani és Biofarmáciai Intézet, Szeged
berenyi.agi@gmail.com

■

Napjainkban a tumoros megbetegedések világviszonylatban első helyen állnak a morbiditási és mortalitási kimutatásokban. A betegség kezelése máig megoldatlan probléma, így továbbra is nagy az igény az innovatív tumorelles szerekre. Ennek tükrében kísérleteink céljául tűztük ki az újonnan szintetizált ösztron-16-oxim éterek, a módosított ösztránvázas szteroidok (aglikon és glikoszteroidok), valamint a korábban tervezett/szintetizált nem-szteroid 17 β -HSD1 inhibitorok antiproliferatív hatásának vizsgálatát in vitro körülmények között. A meghatározáshoz tumoros sejtvonalakat használtunk: HeLa (méhnyak adenokarcinóma), MCF7 (emlő adenokarcinóma) és A431 (bőr epidermoid karcinóma), A2780 (petefészek rákból izolált sejteket), valamint nem tumoros MRC-5 (humán tüdő fibroblaszt) sejteket. A legpotensebb vegyületeket további in vitro vizsgálatoknak vetettük alá: sejtciklus-analízis, fluoreszcens festési eljárás, BrdU beépülés, illetve kaspáz-3 aktivitás meghatározása, valamint regulációs faktorok mRNS és protein szintű expressziójának vizsgálata (RT-PCR, illetve Western blot technika). Az alkalmazott technikák használata az észlelt hatás lehetséges mechanizmusának feltárását szolgálta. A leghatásosabb új ösztron-16-oximok gátolták a humán adherens tumorsejtek proliferációját, kiváltották az apoptózis morfológiai jellemzőit, fokozták a hipodiploid sejtek arányát, valamint a kaspáz-3 aktivitását. Kezelés hatására csökkent a BrdU-beépülés, ami a DNS-szintézis gátlására utal, valamint a sejtciklus S fázisában levő sejtpopuláció is. A sejtciklus G1–S átmenetét reguláló faktorok esetében emelkedett a p16 kifejeződése, csökkent a CDK4 és a Rb expressziója, valamint az utóbbi foszforilációja.

17 β -HSD1 gátlók leghatékonyabb képviselői szintén gátolták a tumoros sejtek proliferációját. Előidéztek a programozott sejthalál morfológiai és biokémiai jezeit, melyek összhangban vannak a regulációs faktorok expressziójában talált változásokkal, továbbá csökkentették a Rb és CDK2 kifejeződését, fokozták egyes tumorszuppresszorok (p21, p53) expresszióját, csökkentették a Rb foszforilációját.

Eredményeink nagymértékben hozzájárulhatnak innovatív hatásmechanizmusú antiproliferatív hatóanyag-jelöltek tervezéséhez.

[Vissza a részletes programhoz](#)

MI(T)EGYEN A GYERMEK ÉS MI(T)EHET A FELNŐTT, AVAGY A GASZTRÁLIS NEOFÓBIA

Csíkos Tímea

Pécsi Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar, Pszichológia Doktori Iskola, Pécs
timcsi@tippnet.rs

Forgács Attila

Budapesti Corvinus Egyetem, Társadalomtudományi Kar, Magatartástudományi és Kommunikációelméleti Intézet,
Budapest
forgacs.attila@btk.ppke.hu

A tanulmány célja a gasztrális neofóbia, vagyis az új ételek és ízek elutasítási szintjének bemutatása Szabadkán és környékén. A jelenleg alkalmazott nozológiai rendszerek nem minden esetben teszik lehetővé a gyermekkori evészavarok diagnosztikáját, így esetünkben sem, pedig az új élelmiszerek averziója ennél a korosztálynál igen gyakori. A neofóbia aránya a felnőtt populációnál 73,41%-os, gyermekek esetében pedig a fogalmi gátak miatt nem egyértelmű, ami interjúkészítés során is bizonyosságot nyert. A megoldást egy olyan több dimenzió mentén szerkesztett, a kisiskolás populáció számára értelmezhető mérőeszköz létrehozásában látjuk, mellyel hatékonyabban valósulna meg a táplálkozási deviáció feltárása.

[Vissza a részletes programhoz](#)

ERDÉSZETI-DENDROLÓGIAI SZÓTÁR MAGYARUL ÉS SZERBÜL

■
Jódal István

Síkvidéki Erdészeti és Környezetvédelmi Kutatóintézet, Újvidék
jodal@eunet.rs

A szótár két részből áll. Az első rész az erdei fák és cserjék magyar és szerb nyelvű névszótárát, a második rész pedig, mindkét nyelven, a dendrológiai szakszavakat foglalja magába.

A szóanyag begyűjtéséhez a forrást az idevágó szak- és flórákönyvek, lexikonok, szótárak szolgáltatták.

A fák és cserjék neveivel az utóbbi időben nemcsak a fásítások és erdőtelepítések idején találkozunk, hanem – tekintettel éghajlatunk melegebbé, szárazabbá válásával – az erdőnek az éghajlatra gyakorolt hatásával, népjóléti szerepével stb. kapcsolatban is. Ilyenkor esetenként a fák magyar nevének téves használatára is felfigyelhetünk. Nézeteltérésre adhat okot azonban az a jelenség is, hogy a fák neve vidékenként is változhat, habár ez a Vajdaságra kevésbé vonatkozik.

A szótár második része olyan szakszavak gyűjteménye, amelyek a fák ökológiai jellemzéséhez: elterjedésének, termőhelyének, társuláskéességének, valamint taxonómiai differenciáltságának leírásához kötődnek. Ez a rész jóval több címszót tartalmaz, és a szótár nagyobbik felét alkotja. A fák szerveinek szakszavai a szótárban külön-külön csoportot alkotnak, a termőhely adottságai pedig leginkább azok alapkózetének az ismertetésével, vagy a főbb genetikai talajtípusok megnevezésével történik.

A szótárba bekerültek olyan szavak is, amelyek egyes esetekben a címszavak jobb megértését szolgálják.

Tekintettel arra, hogy Szerbiának a Szávától délre fekvő területe hegyes vidék, a fontosabb hegyrajzi kifejezések mindkét nyelven a szótár végén található.

A szótár használatát a magyar ajkú fiataloknak ajánljuk, akik szerbiai egyetemeken vagy középiskolákban tanulják a dendrológiát, és mindazoknak, akik a fák és erdők iránt érdeklődnek, ugyanakkor fontosnak tartják a magyar nyelvhez való kötődést is.

[Vissza a részletes programhoz](#)

SZIMULÁCIÓS KÖRNYEZET KÖZÖSSÉGI ÉRZÉKELÉSEN ALAPULÓ OKOS VÁROS ALKALMAZÁSOK VIZSGÁLATÁRA

■
Lendák Imre*, Major Tamás*, Pelle Viktor*, Farkas Károly**

Újvidéki Egyetem, Műszaki Tudományok Kara*

Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem**

lendak@uns.ac.rs

■

A munka célja bemutatni egy olyan szimulációs környezetet, amely lehetővé teszi közösségi érzékelésen alapuló okos város (*Smart City*) alkalmazások [1–4] szimulációját. Példaként egy, a modern nagyvárosok lakosai számára közismert probléma, a városi parkolás esete kerül feldolgozásra. A szimulációban egy közösségi érzékelésen alapuló parkolási alkalmazás használatát vizsgáljuk, amely lehetővé teszi az okos város lakosainak, hogy egymás között megosszák a városi parkolást kísérő eseményeket, pl. parkolókeresés, beparkolás és egy korábban szabad parkolóhely elfoglalása, illetve a parkolóhely elhagyása és ezzel egy hely felszabadítása. A szimulátor fejlesztésének legfőbb célja, hogy segítségével könnyen vizsgálható legyen az alkalmazás használhatósága szempontjából kritikus felhasználói tömeg, amely szükséges ahhoz, hogy nagy valószínűséggel (pl. több mint 80%-kal) üres parkolóhoz tudja vezetni a felhasználókat a közösségtől begyűjtött parkolási események, illetve a történeti adatok alapján.

A szimulátor Java programozási nyelven került megvalósításra, és az ingyenes OpenStreetMap [5] térinformatikai rendszer Overpass könyvtárán keresztül letölti a bejelölt földrajzi területen található jelentős objektumokat (pl. lakótömb, templom, szórakozóhely), és azokból egy K dimenziós fa struktúrát (*KD tree*) épít ki, amely lehetővé teszi a letöltött és tárolt adatok gyors elérését. Az adatok letöltése után, a szimuláció konfigurációjával összhangban, adott számú egyedek képez a szimulátor, amelyek autóval közlekednek a következő öttípusú fontos helyek között: otthon, munka, bolt, szórakozóhely és templom. A szimulátor véletlenszerűen küldi az egyedeket a következő tartózkodási helyre azzal, hogy legnagyobb valószínűsége az otthon és munka közötti mozgásnak. Amikor az egyed helyzetet változtat, pl. otthonról munkába megy, akkor ott parkolót keres a legközelebbi parkolóhelyek közül. Ha nem talál megfelelő parkolót, akkor a legközelebbi parkolók halmazát a szimulátor távolabbiakkal bővíti mindaddig, amíg az egyed az autójával sikeresen le nem parkol.

[Vissza a részletes programhoz](#)

A KRITIKUS INFRASTRUKTÚRÁK BIZTONSÁGA HOLLYWOODBAN

■
Lendák Imre

Újvidéki Egyetem, Műszaki Tudományok Kara

lendak@uns.ac.rs

■

A kritikus infrastruktúrák olyan összetett rendszerek, amelyek olyan szolgáltatásokat, illetve termékeket biztosítanak a modern társadalomnak, amelyek nélkül annak működése ha nem is szűnne meg, de jelentősen akadályozva lenne. A legfontosabb ilyen rendszerek a villamos energia, a víz és a szennyvíz, a pénzügy, a közlekedés, a mezőgazdaság és az élelmiszer-termelés, a vegyipar stb.

Munkámban azt elemzem, hogy a kritikus infrastruktúrák biztonságát miképpen mutatják be a filmművészetekben, mindenekelőtt a hollywoodi filmekben. Elemzésre kerül az is, hogy az idő függvényében hogyan változott a kritikus infrastruktúrák percepciója Hollywoodban, a kezdetektől egészen a mai napig, külön tekintettel a 2001. szeptember 11-ei terrortámadások utáni változásokra. Az elemzés forrásaként az interneten ingyen elérhető adatforrások kerülnek elemzésre, különös tekintettel a filmkedvelő közösség által gyakran látogatott Internet Movie Database (IMDB) rendszerére. Az elemzés alapjául a kiválasztott kritikus infrastruktúrákkal összerendelő szavak kerülnek megválasztásra, és a kutatás során ezen szavak megjelenésének gyakorisága alapján vonjuk le a következtetéseket, pl. a „postakocsi” a Vadnyugaton egyérelműen a közlekedési infrastruktúra része volt, de az ellene történt támadások fontos kiváltó oka az volt, hogy pénzt és egyéb értéktárgyakat is szállított, és ezzel a pénzügyi infrastruktúra részévé is vált.

[Vissza a részletes programhoz](#)

SZERBIA MAGYAR NYELVŰ KÖZIGAZGATÁSI EGYSÉGEI (KÖZSÉGEK ÉS VÁROSOK NÉLKÜL)

■
Gaudényi Tivadar

Szerb Tudományos és Művészeti Akadémia – Jovan Cvijić Földrajzi Intézet, Belgrád
t.gaudenyi@gi.sanu.ac.rs

■

A szerbiai magyar közigazgatási egységek nevei csak részlegesen vannak használatban. Ennek talán az az oka, hogy az elektronikus és nyomtatott médiumokban csak kevesen foglalkoznak a közigazgatási egységek magyar elnevezéseivel. Hasonló a helyzet a tankönyvekben, amelyekben helytelenül jelennek meg a közigazgatási egységek nevei.

A magyar közigazgatási szóhasználat főleg csak azokra az egységekre terjed ki, amelyeken meghatározott számú magyar él.

A Szerb Köztársaság magyar nyelvű közigazgatási egységei a következők (zárójelben feltüntettem a szerb nyelvű megfelelőjét):

- I. Közigazgatási egységek:** Vajdaság AT (*AP Vojvodina*); Közép-Szerbia (*Centralna Srbija*); Koszovó és Metóhia AT (*AP Kosovo i Metohija*).
- II. Közigazgatási-történelmi egységek:** Bácska (*Bačka*); Bánság (*Banat*); Szerémség (*Srem*); Macsótság (*Mačva*); Bracsóság (*Braničevo*); Kucsóság (*Kučevo*).
- III. Körzetek:** Nyugat-bácskai körzet (*Zapadnobački okrug*); Észak-bácskai körzet (*Severnobački okrug*); Észak-bánsági körzet (*Severnobanatski okrug*); Dél-bácskai körzet (*Južnobački okrug*); Közép-bánsági körzet (*Srednjobanatski okrug*); Dél-bánsági körzet (*Južnobanatski okrug*); Szerémségi körzet (*Sremski okrug*); Belgrád város körzete (*Grad Beograd*); Macsótsági körzet (*Mačvanski okrug*); Kolubári vagy Kolubarai körzet (*Kolubarski okrug*); Duna menti körzet (*Podunavski okrug*); Bracsói körzet (*Brančevski okrug*); Bori körzet (*Borski okrug*); Zlatibori körzet (*Zlatiborski okrug*); Moravai körzet (*Moravički okrug*), Šumadijai körzet (*Šumadijski okrug*); Morava menti körzet (*Pomoravski okrug*); Zaječari körzet (*Zaječarski okrug*); Nišavai körzet (*Nišavski okrug*); Raškai körzet (*Raški okrug*); Rasinai körzet (*Rasinski okrug*); Toplicai körzet (*Toplički okrug*); Piroti körzet (*Pirotski okrug*); Pčinjai körzet (*Pčinjski okrug*), Kosovska Mitrovica-i körzet (*Kosovskomitrovački okrug*); Ipeki körzet (*Pečki okrug*); Koszovói körzet (*Kosovski okrug*); Koszovó-Morava menti körzet (*Kosovskopomoravski okrug*); Prizreni körzet (*Prizrenski okrug*).

[Vissza a részletes programhoz](#)

TUDÁSALAPÚ GAZDASÁGFEJLESZTÉS A MUNKAPIACI PARADOXON ÉS A TUDÁSKORMÁNYZÁS KERESZTMETSZETÉBEN

Major Gyöngyi

EDUCONS Egyetem, TIMS, Újvidék

major.gyongyi@gmail.com

A tanulmány a tudásvagyon-gazdálkodással foglalkozik. Elsősorban a kisebbségi lét vonatkozásában értelmezi az új innovációs paradigmát. Manapság egyre jellemzőbb, hogy a munkanélküliség problémájával párhuzamosan jelenik meg a képzett és tehetséges munkaerő hiánya is. A „tehetségkészlet” fejlesztése (gondozása) azon túl, hogy versenyképesség-javító tényezővé válik, a munkapiaci paradoxon kezelésével megakadályozhatja a szociális gondok elburjánzását is.

Az egyének, a vállalatok és a közösség szellemi üdesége egyszerre feltétele és eredménye a kreativitásnak. A tanulmány ezért emellett érvel, hogy a gazdaságpolitika-irányítók figyelmének nemcsak arra kell irányulnia, hogyan változnak meg a gazdaságot vezérlő értékek, hanem arra is, hogy e változás miként jelenítheti meg az értékváltáson túl az értékformálás igényét is, ami pedig egy mélyreható és átfogó közösségi megújulás feltétele is egyben.

[Vissza a részletes programhoz](#)

PETŐFI BIOLÓGUS SZEMMEL

Czékus Géza

Újvidéki Egyetem, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka
czekus.geza@gmail.com

Petőfi Sándor költészetével nagyon sokan foglalkoztak és foglalkoznak. Habár versei újraértékelődnek, olykor háttérbe szorulnak, őt mégsem lenne szabad másodrendű poétává tenni.

Köztudott, hogy Petőfi a szabadság, a szerelem, a természet költője. Költészetének egy szelete a természet. Felvetődik a kérdés, hogy a természetszeretete mellett vajon milyen mértékű és mélységű a természetismerete? A munka szerzője arra vállalkozott, hogy ebből a szempontból elemezze Petőfi verseit. A ma átlagemberéhez viszonyítva hol a helye? Vajon csak leírt valamit, vagy biológiai fogalmakkal is mesterkedett? Már az a tény, hogy közel 1400 biológiával kapcsolatos szó szerepel a verseiben, önmagáért beszél. Csak a növénytanal kapcsolatos szavak száma (jelzők nélkül) mintegy 260. Növényismerete is dicséretes. Nem kevesebb mint 72 növényfaj nevével találkozzunk verseiben. Állat- és embertani jártassága is hasonló.

Csak néhány növénynek, elsősorban a rózsának van jelképes jelentősége, a többi fajról és fogalomról ez nem mondható el. A két leggyakoribb, biológiával kapcsolatos fogalom a rózsa és a halál.

[Vissza a részletes programhoz](#)

NÖVÉNYFAJTA ÉS VETŐMAG AZ ÖKOLÓGIAI GAZDÁLKODÁSBAN

■
Csizmadia Helga¹, Berényi János²

Megatrend Tudományegyetem Belgrád², Bioélelmiszer-termelő Kar, Topolya¹

Mezőgazdasági Kutatóintézet, Újvidék²

csizmadia.helga@gmail.com; berenji@eunet.rs

■

Az organikus növénynevelés és az ökovetőmag-termesztés a mezőgazdaság elméletének és gyakorlatának olyan új, innovatív irányzatai, amelyek több szempontból is eltérnek a hagyományos, konvencionális irányzatoktól. A biogazdálkodást jellemző alacsony input (műtrágyák és szintetikus növényvédő szerek használatának tilalma) speciális igényeket támaszt nemcsak a termesztéstechnológia, hanem a termelést ötven vagy még nagyobb százalékban meghatározó biológiai alapok, vagyis a növényfajta és a vetőmag iránt is. Az organikus növényfajták előállítását szolgáló organikus nevelés kiindulási alapanyagában hangsúlyozott fontosságot kaptak a tájfajták, valamint a régi fajták, amelyek jól alkalmazkodnak az alacsony input körülményeihez. Ez új szerephez juttatta a génbanki in situ és ex situ gyűjteményeket, és új vagy elfelejtett növényfajokat (mindenekelőtt az alternatív növényeket: tönke, tönköly és durum búzák, pohánka, köles, kender, amarantusz stb.) juttatott előtérbe. A nevelési módszerek és technikák egy része megegyezik a konvencionálissal és engedélyezett (fajon belüli keresztezés, visszakeresztelés, tömeg- és egyedszelekció, SSDM-metódus), de a molekuláris markerek használatán kívül az új biotechnológiák többsége vagy csak feltételeken engedélyezett (szomatikus embriogenezis, embriokultúra, a portok és ováriumkultúra) vagy tiltott (fajkeresztelés, protoplaszfúzió, indukált mutáció). A genetikailag módosított (transzgenikus) növények használata az ökológiai mezőgazdaságban szigorúan tilos, mindenekelőtt az ökonemesítésben érvényesülő új koncepció, a növényi identitás elvének sérülése miatt. A nevelés céljai között a hozam mellett a fő hangsúly a adaptabilitáson és stabilitáson, hatékony tápanyagfelvételen és -hasznosításon, biotikus és abiotikus stresszellenállóságon, gyomelnyomó képességen, valamint a termék minőségi és funkcionális sokféleségén van. Új irányzat a participációs növénynevelés (professzionális növénynevelő által koordinált amatőr nevelők hálózata). Az ökovetőmag termesztéséhez jelenleg még nem teljesen kidolgozott a termesztéstechnológia minden eleme, pl. nem minden esetben állnak rendelkezésre alternatív magkezelési módszerek. Az ökológiai gazdálkodók saját magfogása jogilag nem teljesen szabályozott. A biogazdálkodás célja biofajták (az átmeneti időszakban, indokolt esetekben megfelelő konvencionális fajták) ökológiai vetőmagjának előállítása és használata.

[Vissza a részletes programhoz](#)

A PARLAGI BAROMFIÁLLOMÁNYAINKBAN ŐRZÖTT ÉRTÉKEINK

■
Lengyel László¹, Könyves Tibor²

Corvinus Egyetem, Budapest, Kertészettudományi Kar, Határon túli levelező tagozat, Zenta¹

Megatrend Tudományegyetem, Belgrád, Bioélelmiszer-termelő Kar, Topolya²

lengyelmail@gmail.com

■

A nemzetközi baromfinemesítő cégek által forgalmazott hibridek termelési mutatói hatékonyabb és gazdaságosabb végtermék-előállítást tesznek lehetővé, mint amire a térségünkben régen meghonosodott fajták képesek. Napjainkban ezért több helyen tapasztalhatjuk, hogy egyhangúvá válik a tanyai baromfiudvar arculata is. Tudatosan kell dolgoznunk azon, hogy megőrizzük a térségünk hagyományaihoz illeszkedő fajtaösszetételt, és mindazokat a tulajdonságokat, amelyeket a régen honosodott fajták még hordoznak magukban. Előadásomban a vajdasági térség különböző mikrorégiójában található baromfiudvarokat mutatom be a fajtaösszetétel, a bennük megőrzött tulajdonságok és értékek, valamint az extenzív baromfitartás és az organikus termék-előállítás lehetőségeinek a felvázolásával. Szó lesz a régen honosodott fajták értékmérő tulajdonságairól, a kotlási hajlamról, az utódokról való gondoskodás képességéről, a rejtőzködésről és egyéb etológiai jellemzőkről. Bemutatásra kerül továbbá az organikus termék-előállítás, a termékértékesítés és a termékmarketing néhány lehetősége is.

[Vissza a részletes programhoz](#)

BÁRÁNYNEVELÉS KERESZTEZETT ÁLLOMÁNYOKBAN

■
Könyves Tibor¹, Lengyel László², Goór Imre¹

Megatrend Tudományegyetem, Belgrád, Bioélelmiszer-termelő Kar, Topolya¹
Corvinus Egyetem, Budapest, Kertészettudományi Kar, Határon túli levelező tagozat, Zenta²
wiwat36@hotmail.com

■
A kísérletben a Württemberg, Ile de France és Charollais fajtájú bárányok súlygyarapodását vizsgáltuk, tiszta Württemberg, Württemberg x Ile de France és Württemberg x Charollais keresztezési kombinációk esetében. Követünk és elemeztük a fajta hatását a testtömeg-gyarapodás függvényében. A bárányokat istállózott és legelőn tartott körülmények között vizsgáltuk. Az istállózott kosbárányok testtömeg-gyarapodása fajta szerint 30 kg-ig a következőképpen alakult: Württemberg: 290 g/nap, Württemberg x Ile de France: 313 g/nap, Württemberg x Charollais: 330 g/nap. Ugyanezen fajták jerkebárányainak esetében: 279 g/nap, 309 g/nap, 300 g/nap. Legelőn való tartási körülmények között ezek az értékek kosbárányok esetében: Württemberg: 226 g/nap, Württemberg x Ile de France: 250 g/nap, Württemberg x Charollais: 271 g/nap. Ugyanezek az eredmények jerkebárányok esetében: 219 g/nap, 243 g/nap, 261 g/nap. A különböző értékesítési időpontokban elért testsúlygyarapodás a következőképpen alakult: húsvét előtt 345g/nap, Szent György-napi: 336 g/nap, karácsony 339 g/nap. A súlygyarapodás eredményei, illetve a keresztezett állományokból eredő bárányok között lévő különbségek a fajta kifejezett hatására utalnak.

[Vissza a részletes programhoz](#)

A REZÜMÉK SZERZŐI ÉS INTÉZMÉNYEIK

- Ágyas Réka** Budapesti Corvinus Egyetem, Társadalomtudományi Kar, Szociológia Szak
41
- Beke Ottó** Újvidéki Egyetem, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka
20 Pécsi Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar,
Irodalomtudományi Doktori Iskola, Pécs
- Bence Erika** Újvidéki Egyetem, BTK, Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék
19
- Berényi Ágnes** Szegedi Tudományegyetem, Gyógyszerésztudományi Kar,
72 Gyógyszerhatástani és Biofarmáciai Intézet, Szeged
- Berényi János** Megatrend Tudományegyetem Belgrád
80 Mezőgazdasági Kutatóintézet, Újvidék
- Bús Natália** Pécsi Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar,
23 Irodalomtudományi Doktori Iskola, Pécs
- Czékus Géza** Újvidéki Egyetem, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka
79
- Csanádi János** Újvidéki Egyetem, Természettudományi-matematikai Kar, Újvidék
70
- Csányi Erzsébet** Újvidéki Egyetem, Bölcsészettudományi Kar,
22 Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék
- Csépe Valéria** Magyar Tudományos Akadémia, TTK Agyi Képző Központ, Budapest
14
- Csizmadia Helga** Bioélelmiszer-termelő Kar, Topolya
80
- Csikós Tímea** Pécsi Tudományegyetem,
73 Bölcsészettudományi Kar, Pszichológia Doktori Iskola, Pécs
- Dudás Attila** Újvidéki Egyetem, Jogtudományi Kar, Polgári Jogi Tanszék
44
- Esztelecki Péter** Bolyai Tehetséggondozó Gimnázium és Kollégium, Zenta
36, 47
- Farkas Károly** Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem
75
- Farkas Zita** Újvidéki Orvostudományi Egyetem, Gyógyszerészeti Kar
71
- Forgács Attila** Budapesti Corvinus Egyetem, Társadalomtudományi Kar,
73 Magatartástudományi és Kommunikációelméleti Intézet, Budapest

A R E Z Ü M É K S Z E R Z Ő I É S I N T É Z M É N Y E I K

- Gaudényi Tivadar** Szerb Tudományos és Művészeti Akadémia
77 – Jovan Cvijić Földrajzi Intézet, Belgrád
- Gábrity Molnár Irén** Újvidéki Egyetem, Közgazdasági Kar, Szabadka
35
- Goór Imre** Megatrend Tudományegyetem, Belgrád,
82 Bioélelmiszer-termelő Kar, Topolya
- Grabovac Beáta** Budapesti Műszaki Egyetem, Pszichológia Doktori Iskola,
53 Kognitív Tudományok, Budapest
Újvidéki Egyetem, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka
- Horváth Futó Hargita** Újvidéki Egyetem, Bölcsészettudományi Kar,
33 Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék
- Hódi Éva** Szarvas Gábor Nyelvművelő Egyesület, Ada
29
- Hódi Sándor** Széchenyi István Stratégiakutató Társaság, Ada
26
- Hózsza Éva** Újvidéki Egyetem, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka
32 Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék, Újvidék
- Huszár Elvira** Újvidéki Egyetem, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka
57
- Illés Erzsébet** Szegedi Egyetem, Természettudományi és Informatikai Kar,
70 Fizikai Kémiai és Anyagtudományi Tanszék,
Vizes Kolloidok Kutatócsoport, Szeged
- Ispánovics Csapó Julianna** Újvidéki Egyetem, Bölcsészettudományi Kar,
17 Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék
- Jenei Ervin** Educons Egyetem, Közgazdasági Kar, Újvidék
36
- Jódal István** Síkvidéki Erdészeti és Környezetvédelmi Kutatóintézet, Újvidék
74
- Katona Edit** Újvidéki Egyetem, Bölcsészettudományi Kar,
63 Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék
- Kovács Áron** Pécsi Tudományegyetem Regionális Politika és Gazdaságtan Doktori Iskola,
38 Pécs
- Kovács Rácz Eleonóra** Újvidéki Egyetem, BTK, Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék
60
- Kovács Sárkány Hajnalka** Debreceni Egyetem, AGTC Hankóczy Jenő Növénytermesztési,
48, 49 Kertészeti és Élelmiszer-tudományok Doktori Iskola, Debrecen
- Kovács Vilmos** Debreceni Egyetem, AGTC Hankóczy Jenő Növénytermesztési,
48, 49 Kertészeti és Élelmiszer-tudományok Doktori Iskola, Debrecen
- Könyves Tibor** Megatrend Tudományegyetem, Belgrád,
81, 82 Bioélelmiszer-termelő Kar, Topolya

A R E Z Ü M É K S Z E R Z Ő I É S I N T É Z M É N Y E I K

- Kőrösi Gábor** Bolyai Tehetséggondozó Gimnázium és Kollégium, Zenta
36, 47
- Laki Boglárka** Újvidéki Egyetem, Bölcsészettudományi Kar,
64 Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék, Újvidék
- Lendák-Kabók Karolina** Újvidéki Egyetem, Interdiszciplináris és Multidiszciplináris
62 Központjának (ACIMSI) Társadalmi nemek doktori tanulmányai
- Lendák Imre** Újvidéki Egyetem, Műszaki Tudományok Kara
75, 76
- Lengyel László** Corvinus Egyetem, Budapest, Kertészettudományi Kar,
81, 82 Határon túli levelező tagozat, Zenta
- Lovra Éva** Pécsi Tudományegyetem, Pollack Mihály Műszaki és Informatikai Kar,
46 Breuer Marcell Doktori Iskola, Pécs
- Major Gyöngyi** EDUCONS Egyetem, TIMS, Újvidék
78
- Major Lenke** Újvidéki Egyetem, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka
55 SZTE, BTK Neveléstudományi Doktori Iskola, Szeged
- Major Tamás** Újvidéki Egyetem, Műszaki Tudományok Kara
75
- Marosi Tibor** Szegedi Tudományegyetem, Mérnöki Kar, Szeged
49
- Máté Petrik Emese** Óvó- és Edzőképző Főiskola, Szabadka
25
- Molnár Csikós László** Újvidéki Egyetem, Bölcsészettudományi Kar,
13 Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék
- Muhi B. Béla** Educons Egyetem, Közgazdasági Kar, Újvidék
36
- Murényi Tihomér** Újvidéki Orvostudományi Egyetem, Gyógyszerészeti Kar
71
- Németh Ferenc** Újvidéki Egyetem, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka
51
- Németh Tamás** Magyar Tudományos Akadémia, Budapest
11
- Novák Anikó** Szegedi Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar,
18, 61 Magyar Irodalmi Tanszék
- Ördögh Tibor** Eötvös Loránd Tudományegyetem, Állam- és Jogtudományi Kar,
45 Politikatudományi Doktori Iskola, Budapest
- Papp Árpád** Szabadkai Városi Múzeum
43
- Pap Tibor** Pécsi Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar,
40 Interdiszciplináris Doktori Iskola, Politológia alprogram

A R E Z Ü M É K S Z E R Z Ő I É S I N T É Z M É N Y E I K

- Pásztor Kicsi Mária** Újvidéki Egyetem, Bölcsészettudományi Kar,
58 Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék
- Pásztor Krisztina** Óbudai Egyetem, Trefort Ágoston Mérnökpedagógiai Központ, Budapest
31 Újvidéki Egyetem, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka
- Pelle Viktor** Újvidéki Egyetem, Műszaki Tudományok Kara
75
- Pesti Csilla** Óbudai Egyetem, Trefort Ágoston Mérnökpedagógiai Központ, Budapest
56 Újvidéki Egyetem, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka
- Péics Hajnalka** Újvidéki Egyetem, Építőmérnöki Kar, Szabadka
66, 67
- Popović Kosta** Újvidéki Orvostudományi Egyetem, Gyógyszerészeti Kar
71
- Pósa Mihály** Orvosi Kar, Gyógyszerészeti Tanszék, Újvidéki Egyetem, Újvidék
69, 70, 71
- Rajslil Ilona** Újvidéki Egyetem, BTK, Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék
30
- Rožnjik Andrea** Újvidéki Egyetem, Építőmérnöki Kar, Szabadka
66, 67
- Rózsa Rita** Vajdasági Magyar Doktoranduszok és Kutatók Szervezete, Szabadka
61
- Samu János** Újvidéki Egyetem, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka
16
- Samu Veronika** Pécsi Tudományegyetem, Nyelvtudományi Doktori Iskola, Pécs
54
- Škorić Dušan** Újvidéki Egyetem, Természettudományi-matematikai Kar, Újvidék
70
- Simonyi Dénes** Ivan Sarić Műszaki Iskola, Szabadka
47
- Stojić Karanović Edit** A Duna az együttműködés folyója Nemzetközi Tudományos Fórum,
39 Belgrád
- Szebenyi Anna** Újvidéki Orvostudományi Egyetem, Gyógyszerészeti Kar
71
- Szekeres Márta** Szegedi Egyetem, Természettudományi és Informatikai Kar,
70 Fizikai Kémiai és Anyagtudományi Tanszék,
Vizes Kolloidok Kutatócsoport, Szeged
- Takács Izabella** Újvidéki Egyetem, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka
52
- Takács Márta** Újvidéki Egyetem, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka
42

A R E Z Ü M É K S Z E R Z Ő I É S I N T É Z M É N Y E I K

- Tepavčević Vesna** Újvidéki Orvostudományi Egyetem, Gyógyszerészeti Kar
71
- Tombác Etelka** Szegedi Egyetem, Természettudományi és Informatikai Kar,
70 Fizikai Kémiai és Anyagtudományi Tanszék,
Vizes Kolloidok Kutatócsoport, Szeged
- Tóth-Glemba Klára** Tartományi Tudományügyi és Felsőoktatási Titkárság, Újvidék
37
- Tóth Y. Ildikó** Szegedi Egyetem, Természettudományi és Informatikai Kar,
70 Fizikai Kémiai és Anyagtudományi Tanszék,
Vizes Kolloidok Kutatócsoport, Szeged
- Törteli Telek Márta** Jovan Jovanović Zmaj Általános Iskola, Magyarkanizsa–Martonos
27
- Utasi Anikó** Óvóképző Szakfőiskola, Újvidék
24
- Utasi Csilla** Újvidéki Egyetem, Bölcsészettudományi Kar,
21 Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék
- Vass Dorottea** Pécsi Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar,
28 Oktatás és Társadalom Neveléstudományi Doktori Iskola, Pécs
- Várkonyi Péter László** Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem,
12 Szilárdságtani és Tartószerkezeti Tanszék, Budapest
- Vincze István** Belgrádi Csillagvizsgáló Intézet, Belgrád
68
- Vukov Raffai Éva** Újvidéki Egyetem, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Szabadka
59
- Zupkó István** Szegedi Tudományegyetem, Gyógyszerésztudományi Kar,
72 Gyógyszerhatástani és Biofarmáciai Intézet, Szeged

TARTALOM

PROGRAM	5
PLENÁRIS ELŐADÁSOK	
■ Németh Tamás A TUDOMÁNY HAZAI ÉS NEMZETKÖZI TENDENCIÁI.....	11
■ Várkonyi Péter László KÉZZELFOGHATÓ MATEMATIKA: A GÖMBÖC.....	12
■ Molnár Csikós László A MAGYAR TUDOMÁNYOS NYELV HELYE A VILÁGBAN.....	13
■ Csépe Valéria MAGYAR SZAKNYELV ÉS A TUDOMÁNY FEJLŐDÉSE	14
HUMÁN TUDOMÁNYOK	
■ Samu János NYITVA HAGYOTT VERSEK (Ladik Katalin „klasszicizmusa”).....	16
■ Ispánovics Csapó Julianna A JUGOSZLÁVIAI MAGYAR IRODALOM EGY SZAKBIBLIOGRÁFIA TÜKRÉBEN	17
■ Novák Anikó TÉRKÉPBE CSAVARVA	18
■ Bence Erika A HERCZEG-FÉLE ADRIA-BREVIÁRIUM ÉS A SZECESSZIÓ MINT LÉTFORMA.....	19
■ Beke Ottó LÁTHATÓ(VÁ VÁLT) NYELV (Bartholomew, Gólem és Shrike)	20
■ Utasi Csilla A MAGYAR KATOLIKUS RESTAURÁCIÓ NŐI OLVASMÁNYAI.....	21
■ Csányi Erzsébet LEVEDLENI AZ ORNAMENTIKÁT (Sziveri János poétikai hámrétegei).....	22
■ Bús Natália A STRUKTÚRÁKBA ÁGYAZOTT JELENTÉS.....	23
■ Utasi Anikó A KARIKATÚRASZERŰSÉG A MAGYAR GYERMEKKÖNYV-ILLUSZTRÁCIÓKBAN (Réber László rajzművészetéről)	24
■ Máté Petrik Emese EGYÉNISÉG ÉS EGYETEMESSÉG GYÖKTÉRKÉPE.....	25

T A R T A L O M

■ Hódi Sándor A TUDOMÁNY ÉS A MESEBELI SÁRKÁNY	26
■ Törteli Telek Márta A MESEVILÁG ÉS AZ ÉRZELMI INTELLIGENCIA FEJLESZTÉSE.....	27
■ Vass Dorottea VIGYÁZZ, KÉSZ, OLVASS! (Az olvasóvá nevelés diskurzuszváltozatai)	28
■ Hódi Éva A VAJDASÁGI MAGYAR NYELVMŰVELÉS JELENLEGI HELYZETE ÉS SAJÁTOSÁGAI	29
■ Rajslil Ilona A NŐI SZEREPEK NYELVI MEGFORMÁLÁSA NAGYVÁTHY JÁNOS GAZDASSZONYKÖNYVÉBEN	30
■ Pásztor Krisztina MI REJLIK A KÖZÉPISKOLÁS TANULÓK TANULÁSI SZOKÁSAI MÖGÖTT?.....	31
■ Hózsza Éva FÖLÁLLT A TITÁNIA?.....	32
■ Horváth Futó Hargita „UJJNYOMOK” GION NÁNDOR OPUSÁBAN	33
TÁRSADALOMTUDOMÁNYOK	
■ Gábrity Molnár Irén A SZERB-MAGYAR HATÁR MENTI MIGRÁCIÓS TÉRSÉG JELLEMZÉSE	35
■ Muhi B. Béla, Jenei Ervin, Kőrösi Gábor, Esztelecki Péter AZ E-MARKETING FEJLŐDÉSI IRÁNYAI NEMZETKÖZI ÉS HAZAI VISZONYLATBAN.....	36
■ Tóth-Glemba Klára A SZEGÉNYSÉG KULTÚRÁJA ÉS A SZOCIÁLPOLITIKA SZERBIÁBAN A 21.SZÁZAD ELEJÉN	37
■ Kovács Áron DÉL-DUNÁNTÚL ÉS VAJDASÁG MEGYE- ÉS TARTOMÁNYSZÉKHELY ELÉRHETŐSÉGEIBEN FELLEMLHETŐ TERÜLETI KÜLÖNBBSÉGEK.....	38
■ Stojić Karanović Edit MAGYAR ÉS SZERB CIVIL SZERVEZETEK EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK JELENTŐSÉGE ÉS A TUDÁSTÉRKÉP	39
■ Pap Tibor A KISEBBSÉGPOLITIKA INTÉZMÉNYI ÖSSZEFÜGGÉSEINEK BEMUTATÁSA A VAJDASÁGI MAGYAR KÖZÖSSÉG PÉLDÁJÁN	40
■ Ágyas Réka KETTŐS ÁLLAMPOLGÁRSÁG – ÚTLEVÉL ÉS/VAGY ÖSSZETARTOZÁS?	41
■ Takács Márta KAPCSOLATI HÁLÓ A KÁRPÁT-MEDENCEI MAGYAR TANNYELVŰ FELSŐOKTATÁSI INTÉZMÉNYEK KÖZÖTT	42
■ Papp Árpád NEMZETI SZTEREOTÍPIÁK HÁBORÚBAN ÉS BÉKÉBEN.....	43

T A R T A L O M

■ Dudás Attila BIZTOSÍTÉKI CÉLÚ TULAJDON-ÁTRUHÁZÁS ÉS BIZALMI VAGYONKEZELÉS A SZERB ÉS A MAGYAR JOGBAN	44
■ Ördögh Tibor SZERBIA PÁRTRENDSZERÉNEK VÁLTOZÁSA, 1990–2014	45
■ Lovra Éva UTCASÁVOK: AZ ALFÖLDI MEZŐVÁROSOK TELEPÜLÉSSTRUKTÚRÁJÁNAK VÁLTOZÁSAI .	46
■ Simonyi Dénes, Kőrösi Gábor, Esztelecki Péter A FELHŐ (CLOUD) ALAPÚ ESZKÖZÖK HASZNÁLATÁNAK IGÉNYE ÉS LEHETŐSÉGEI A VAJDASÁGI KÖZOKTATÁSBAN.....	47
■ Kovács Sárkány Hajnalka, Kovács Vilmos AZ IFS-SZABVÁNYOK (INTERNATIONAL FEATURED STANDARDS) ALKALMAZÁSÁNAK LEHETŐSÉGEI ÉS JOGSZABÁLYI KAPCSOLÓDÁSI PONTJAI A SZERBIAI ÉLELMISZER-FELDOLGOZÓ IPARBAN.....	48
■ Kovács Vilmos, Kovács Sárkány Hajnalka, Marosi Tibor A TERMÉKFEJLESZTÉS MINŐSÉGÜGYI TÁMOGATÁSA VAJDASÁGI ÉLELMISZER-ELŐÁLLÍTÓ CÉGEKNÉL	49
TÁRSADALOMTUDOMÁNYOK ÉS MŰVÉSZETEK	
■ Németh Ferenc A BOSZNIAI OKKUPÁCIÓ MINT TARTÓS IRODALMI IHLET Száz éve hunyt el Dankulov Péter (1855–1914).	51
■ Takács Izabella RÖP-MANIPULÁCIÓ.....	52
■ Grabovac Beáta KÉT NYELV EGY ELMÉBEN, AVAGY A KONFLIKTUSFELOLDÁS KÉPESSÉGE KÉTNYELVŰEKNÉL.....	53
■ Samu Veronika A BESZÉDPRODUKCIÓ-KUTATÁS A JAPÁN NYELVBOTLÁSOK TÜKRÉBEN	54
■ Major Lenke AZ INTENZÍV KÖRNYEZETI NEVELÉSI PROGRAM HATÁSA A SZABADKAI ALSÓ TAGOZATOS TANULÓK KÖRNYEZETI ATTITÚDJÉRE.....	55
■ Pesti Csilla A LOGIKUS GONDOLKODÁS SZABADKAI MAGYAR KÖZÉPISKOLÁSOK KÖRÉBEN	56
■ Huszár Elvira ORFF ÉS KODÁLY ZENETANÍTÁSI MÓDSZERE.....	57
■ Pásztor Kicsi Mária VILÁGHÁLÓ ÉS TUDÁSTÉRKÉP Egy kérdőíves felmérés nyomán	58
■ Vukov Raffai Éva SZOCIOLINGVISZTIKAI SZEMPONTOK AZ ANYANYELVI NEVELÉSBEN.....	59
■ Kovács Rácz Eleonóra NYELVJÁRÁSI ATTITÚDOK A HASZNÁLATKÖZPONTÚ, FUNKCIONÁLIS NYELVTANÍTÁS TÜKRÉBEN	60

T A R T A L O M

■ Novák Anikó, Rózsa Rita A VAJDASÁGI MAGYAR DOKTORANDUSZOK TUDÁSTÉRKÉPE	61
■ Lendák-Kabók Karolina A FELSŐOKTATÁS TÁRSADALMI NEMEK SZEMPONTÚ HELYZETKÉPE.....	62
■ Katona Edit IGEKÖTŐ-HASZNÁLATI HELYZETKÉP	63
■ Laki Boglárka KOHERENCIA, LEXIKAI KOHÉZIÓ ÉS ISMÉTLÉS A BESZÉLT NYELVI ÉLETTÖRTÉNETEKBEK.....	64
TERMÉSZETTUDOMÁNYOK ÉS MŰSZAKI TUDOMÁNYOK	
■ Rožnjik Andrea, Péics Hajnalka VONAL MENTI KERESÉSEN ALAPULÓ FILTER MÓDSZEREK ELEMZÉSE	66
■ Péics Hajnalka, Rožnjik Andrea KÉSLELTETETT DIFFERENCIÁL- ÉS DIFFERENCIAEGYENLETEK POZITÍV MEGOLDÁSÁRA VONATKOZÓ EGZISZTENCIATÉTELEK ÁLTALÁNOSÍTÁSA.....	67
■ Vincze István PARAMÉTERES INVERZIÓS MÉRÉSI MÓDSZER A FEDÉSI KETTŐSCSILLAGOK SPEKTROFOTOMETRIAI KUTATÁSÁBAN.....	68
■ Pósa Mihály AZ EPESAV ION MICELLA ÁTLAGOS AGGREGÁCIÓS SZÁMA: HIDROFÓB FELÜLET ÉS H KÖTÉS	69
■ Szekeres Márta, Pósa Mihály, Csanádi János, Škorić Dušan, Illés Erzsébet, Tóth Y. Ildikó, Tombác Etelka EPESAVAK ÉS SZÁRMAZÉKAIK KÉTDIMENZIÓS ASSZOCIÁCIÓJÁNAK VIZSGÁLATA LANGMUIR MÉRLEG KÍSÉRLETEKBEK.....	70
■ Farkas Zita, Murényi Tihomér, Kosta Popović, Vesna Tepavčević, Szébenyi Anna, Pósa Mihály TWEEN 60 DEOXIKÓLSAV ION VEGYES MICELLA RENDSZERÉBEK A DEOXIKÓLSAV PKA ÉRTÉKEI	71
■ Berényi Ágnes, Zupkó István ÖSZTRON SZÁRMAZÉKOK ÉS NEMSZTEROID 17B-HIDROXISZTEROID-DEHIDROGENÁZ-1 GÁTLÓK TUMORELLENES HATÁSAINAK VIZSGÁLATA	72
■ Csíkos Tímea, Forgács Attila MI(T)EGYEN A GYERMEK ÉS MI(T)EHET A FELNŐTT, AVAGY A GASZTRÁLIS NEOFÓBIA... ..	73
■ Jódal István ERDÉSZETI-DENDROLÓGIAI SZÓTÁR MAGYARUL ÉS SZERBÜL.....	74
■ Lendák Imre, Major Tamás, Pelle Viktor, Farkas Károly SZIMULÁCIÓS KÖRNYEZET KÖZÖSSÉGI ÉRZÉKELÉSEK ALAPULÓ OKOS VÁROS ALKALMAZÁSOK VIZSGÁLATÁRA	75
■ Lendák Imre A KRITIKUS INFRASTRUKTÚRÁK BIZTONSÁGA HOLLYWOODBAN	76
■ Gaudényi Tivadar SZERBIA MAGYAR NYELVŰ KÖZIGAZGATÁSI EGYSÉGEI (KÖZSÉGEK ÉS VÁROSOK NÉLKÜL)	77

T A R T A L O M

■ Major Gyöngyi TUDÁSALAPÚ GAZDASÁGFEJLESZTÉS A MUNKAPIACI PARADOXON ÉS A TUDÁSKORMÁNYZÁS KERESZTMETSZETÉBEN	78
■ Czékus Géza PETŐFI BIOLÓGUS SZEMMEL.....	79
■ Csizmadia Helga, Berényi János NÖVÉNYFAJTA ÉS VETŐMAG AZ ÖKOLÓGIAI GAZDÁLKODÁSBAN.....	80
■ Lengyel László, Könyves Tibor A PARLAGI BAROMFIÁLLOMÁNYAINKBAN ŐRZÖTT ÉRTÉKEINK	81
■ Könyves Tibor, Lengyel László, Goór Imre BÁRÁNYNEVELÉS KERESZTEZETT ÁLLOMÁNYOKBAN.....	82
A REZÜMÉK SZERZŐI ÉS INTÉZMÉNYEIK.....	83

CIP – Каталогizacija u publikaciji
Библиотека Матице српске, Нови Сад

3(048.3)
5/6(048.3)
811.511.141(048.3)
821.511.141.09(048.3)

VAJDASÁGI Magyar Tudóstalálkozó (2014 ; Szabadka)

Tudástérkép [Elektronski izvor] : rezümékötet / Vajdasági Magyar Tudóstalálkozó 2014, [Szabadka, 2014. április 12.] ; [szervezők Vajdasági Magyar Akadémiai Tanács, Újvidék [és] MTA Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottság, Budapest ; szerkesztette Berényi János]. – Újvidék : A Vajdasági Magyar Akadémiai Tanács, 2014. – 1 elektronski optički disk (CD-ROM) : tekst ; 12 cm

Nasl. sa naslovnog ekrana. – Tiraž 120. – A rezümék szerzői és intézményeik: str. 83–87.

ISBN 978-86-89095-05-0

1. Vajdasági Magyar Akadémiai Tanács (Újvidék) 2. Magyar Tudományos Akadémia (Budapest). Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottság

- a) Друштвене науке – Апстракти
- b) Природне науке – Апстракти
- c) Мађарски језик – Апстракти
- d) Мађарска књижевност – Апстракти

COBISS.SR-ID 285048583

